

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

**PĀRSKATS PAR NEBANKU
PATĒRĒTĀJU KREDITĒŠANAS TIRGUS
DARBĪBU 2017.GADĀ**

Rīga 2018

Saturs

1. Vispārēja informācija	2
2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms.....	7
3. Kredītportfelis	14
4. Kredītu kvalitāte	17
5. Procentu likmes	20
6. Distances kredītu pagarināšana.....	25

1. Vispārēja informācija

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju uzraudzību veic kopš 2011.gada 1.novembra. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu nozares tirgus datu analīzi, spētu sekot līdzi nebanku nozares tendencēm, atklāt problēmas, izprast nebanku kreditētāju jaunievedumus to īstenojamajā komercdarbībā un šīm aktivitātēm atbilstoši rosināt izmaiņas likumdošanā, nebanku kreditētājiem divas reizes gadā PTAC ir jāiesniedz dati par kreditēšanas darbības rezultātiem. PTAC veic nebanku kreditētāju darbības datu apkopošanu un pārskatu par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgus darbību sagatavošanu. Pārskati tiek veidoti kopš 2013.gada. Pārskatos ietver nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus, kuriem ir spēkā esošas licences, datus apkopojot pa sniegtajiem kredītu veidiem atbilstoši iedalījumam:

1. Hipotekārais kredīts – kredīts nekustamā īpašuma iegādei vai kredīts, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku.

2. Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošināts kredīts (turpmāk – Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināts kredīts) – finanšu līzinga līgumi transportlīdzekļa vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) iegādei vai nomai (operatīvais līzings), vai kreditēšanas līgumi, kuru atmaksa nodrošināta ar iegādātā transportlīdzekļa vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošinājumu (t.sk., atgriezeniskais līzings un kreditēšanas līgumi ar auto komercķīlu).

3. Patēriņa kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti abām pusēm savstarpēji satiekoties (piemēram, kredīti konkrētu preču un pakalpojumu iegādei, nomaksas kreditēšanas līgumi un cita veida kredīti).

4. Distances kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti, izmantojot interneta, telekomunikāciju vai cita veida distances saziņas līdzekli (saukti par „ātrajiem kredītiem”).

5. Kredīts pret kustamas lietas ķīlu – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek izsniegts patēriņa finansēšanai un, kurus noslēdzot, patērētājs kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājumu nodod kādu lietu un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar iekļāto lietu (lombardu kredīts).

Tāpat nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju dati tiek apkopoti sekojošos griezumos:

1. No jauna izsniegtie aizdevumi (sadalīti pa grupām atkarībā no aizdevuma atmaksa termiņa veida distances un patēriņa kredītiem, vai procentu likmju veida hipotekārajiem kredītiem un līzingsiem);

2. Kredītportfeļa apmērs un portfeļa kvalitāte;

3. Vidējās svērtās likmes par aizdevuma izmantošanu un gada procentu likmes (ietver kredīta kopējās izmaksas – procentu maksājumus un citas summas, kas patērētājiem jāmaksā saistībā ar kredītu) pa mēnešiem (turpmāk – GPL);

4. Pagarināto kredītu skaits un pagarinājumu skaits patēriņa un distances kredītiem.

2017.gadā nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju lokā bija vērojama lielāka aktivitāte nekā iepriekšējā – 2016.gadā gan mainoties Sabiedrību nosaukumiem, gan piedāvāto pakalpojumu klāstam.

Nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju statistika

	2016. gada 31.dec.	2017.gada 31.dec.	Tirgus dalībnieku izmaiņas
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci	58	59	+ 1,72%
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus	57	58	+ 1,75%
¹ Distances kredītu sniedzēji	20	22	+ 10,00%
¹ Patēriņa kredītu sniedzēji	21	21	+/- 0,00%
¹ Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	18	19	+ 5,56%
¹ Hipotekāro kredītu sniedzēji	12	13	+ 8,33%
¹ Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15	14	- 6,67%

¹ Sabiedrību skaits, kas 2016. un 2017.gadā konkrētajā kredīta veidā izsniegušas jaunus aizdevumus.

2017.gadā notikušās izmaiņas tirgū:

- tirgus jaunpienācējs - AS “Direct Mortgage Capital” – 2016.gada novembrī pieteikumu iesniegusī sabiedrība 2017.gada februārī saņēma speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai un 2017.gada 2.pusgadā uzsāka jaunu aizdevumu izsniegšanu;
- četras sabiedrības veica nosaukuma maiņu: 2017.gada martā AS “Liepājas lombards” iesniedza PTAC pieteikumu par sabiedrības nosaukuma maiņu uz AS “Aureum”; 2017.gada aprīlī SIA “Ozerings Grupa” iesniedza pieteikumu par sabiedrības nosaukuma maiņu uz SIA “OZCredit.lv”; 2017.gada oktobrī SIA “Nordea Finance Latvia” iesniedza pieteikumu par sabiedrības nosaukuma maiņu uz SIA “Luminor Līzings” un SIA “DNB Līzings” par sabiedrības nosaukuma maiņu uz SIA “Luminor Līzings Latvija”;
- neviena sabiedrība nav paziņojusi par darbības pārtraukšanu vai zaudējusi speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai.

Līdz ar to uz 2017.gada 31.decembri salīdzinājumā ar 2016.gada 31.decembri kapitālsabiedrību skaits, kurām ir spēkā esošas licences, bija palielinājies par vienu – līdz 59.

Periodā pēc 2017.gada 31.decembra līdz pārskata sagatavošanas brīdim vēl divas nebanku kredītu devēju sabiedrības reģistrēja nosaukumu maiņu, līdz ar to tabulā 1.2. (4.lpp) skatāmas jau ar jaunajiem nosaukumiem: AS E-kredīts (iepriekš AS Dagne) un SIA ViziaFinance (iepriekš SIA MoneyMetro).

Licencētie nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji dalījumā pēc piedāvātā kreditēšanas veida 2017.gada 2.pusgadā.

Apzīmējumi	LM	Kredīti pret kustamas lietas ķīlu					
	LZ	Līzings u.c. ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredīti					
	HK	Hipotekārie kredīti					
	DK	Distances kredīti					
	PK	Patēriņa kredīti					
	X	izsniegti jauni aizdevumi konkrētā kredīta veidā					
	A	tikai administrēti aizdevumi konkrētā kredīta veidā					
	PD	pieteikta darbība konkrētā kredīta veidā					
Specializācija kreditēšanas veidos							
Nr.	Sabiedrības nosaukums (iepriekšējais nosaukums)	Reģ.Nr.UR	LM	LZ	HK	DK	PK
1	ExpressCredit SIA	010325285	X	A	A	X	X
2	VITA CREDIT SIA	010346354	X	X	A		X
3	AS Moda Kapitāls	000334586	X	X	X		X
4	Ātrais Kredīts SIA	010318313	X		X	X	X
5	Money Express Credit AS (Money Express Credit SIA)	010332653	X	X	X		A
6	DSA INVEST SIA	010318746	X	X			X
7	Finance 360 SIA (Finansu Grupa Latvijas Lombardi SIA)	010344403	X		X		X
8	InCREDIT GROUP SIA	010330740		X		X	X
9	UniCredit Leasing SIA	000342308		X	A		A
10	Aizdevums.lv SIA	000346877		A	A		X
11	Lateko Līzings SIA	000336665			X	X	X
12	E Lats SIA	000348283	X			X	X
13	E-kredīts AS (Dagne AS (Lombards Dagne AS))	000312602	X	X			X
14	OZcredit.lv SIA (Ozerings Grupa SIA)	010343276	X			X	X
15	Baltic Finance Fund SIA	010334287			X		X
16	Nordic Finance SIA	000377327				X	X
17	Orbīta AS	170300114	X				X
18	Mokilīzings UAB filiāle Latvijā	10390302				X	X
19	mogo AS	010354175		X			X
20	FRESHCASH LATVIJA LTD SIA	010341527	X				
21	Aureum As (Liepājas lombards AS)	000320746	X				
22	UNIONS AS	000311652	X				
23	GARANTS PLUS AS	000341602	X				
24	Laredo 5 SIA	000313060	X				
25	Ātra Finansu Palīdzība AVOTS SIA	010324037	X				
26	Margerds AS	010305099	X				

27	SUN Credo AS	000376060	X		A		A
28	Luminor Līzings Latvija SIA (DnB Līzings SIA)	000365989		X			
29	Luminor Līzings SIA (Nordea Finance Latvia SIA)	000334805		X			
30	SEB Līzings SIA	000333404		X			
31	Swedbank Līzings SIA	000324052		X			
32	Citadele līzings un faktoringu SIA	000376092		X			
33	NORD Līzings SIA	010347246		X			
34	West Kredit AS	000327038			X		
35	FZ Capital SIA	000372626			X		
36	FINANŠU INVESTĪCIJAS SIA	010334287			X		
37	GRAND CREDIT SIA	000395252			X		
38	LATVIJAS HIPOTĒKA SIA	010316256			X		
39	Hipocredit AS (Mintos AS)	010379393			X		
40	Direct Mortgage Capital AS	010396820			X		
41	Finanza SIA	010341328				X	
42	OC Finance SIA	010320319				X	
43	Greencredit SIA	010329874				X	
44	Extra Credit SIA	010354879				X	
45	IPF Digital Latvia SIA (MCB Finance Latvia SIA)	000391365				X	
46	Creamfinance SIA (MD Investīcijas SIA)	010328385				X	
47	4finance AS	000399169				X	
48	MiniCredit AS (MiniCredit SIA)	010326076				X	
49	VIA SMS SIA	010325986				X	
50	SOHO Group SIA	000377011				X	
51	Delta Capital SIA	010329169				X	
52	Vivus SIA	010378071				X	
53	ONDO SIA	010378070				X	
54	Hedge Capital Company SIA	010396869				X	
55	Inbank Līzings SIA (Cofi līzings SIA)	010382143					X
56	LAFIKO.LV SIA	010328473					X
57	BEST LĪZINGS SIA	410305377					X
58	ViziaFinance SIA (Money Metro SIA)	000304021					X
Pārskata periodā tikai administrējuši izsniegtos aizdevumus							
59	Motoro Līzings AS	010391286		A			
Pārskata periodā no jau licencēto kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju saraksts							
pārskata periodā nav šādu sabiedrību							
Kopā dalījumā pa kredīta veidiem		X	19	14	13	22	21
		A	0	3	5	0	3
		PD	0	0	0	0	0
Nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēju saraksts, kuriem licence atsaukta							
pārskata periodā nav šādu sabiedrību							

2017.gada 2.pusgadā Latvijā, spēkā esot 59 licencēm, jaunus aizdevumus izsniedza 58 nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji, t.sk. 22 sabiedrības izsniedza Distances kredītus, 21 sabiedrība izsniedza Patēriņa kredītus, 19 sabiedrības izsniedza Kredītus pret kustamas lietas ķīlu (lombarda kredītus), 14 sabiedrības izsniedza Līzingu un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītus kredītus un 13 sabiedrības izsniedza Hipotekāros kredītus.

Neviena no sabiedrībām 2017.gada 2.pusgadā jaunu kredītu izsniegšanā nav pārstāvēta visās piecās kredītu grupās, trīs ir pārstāvētas četrās kredītu grupās (nemainīgi salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu), deviņas sabiedrības ir pārstāvētas trīs kredītu grupās (par vienu vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu), piecas – divās kredītu grupās (iepriekšējā pārskata periodā bija 4). Lielākā daļa – 39 sabiedrības (par vienu mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu), jeb 67% no visām sabiedrībām, kas izsniedz jaunus aizdevumus, ir izvēlējušās šauru specializāciju – kredītēšanu tikai vienā no piecām kredītu grupām. 2017.gada 2.pusgadā vērojamas sekojošas izmaiņas sabiedrību piedāvātajā pakalpojumu klāstā:

Distances kredītu grupā 2017.gada pirmajā pusē pakalpojumu sniegšanu uzsāka Mokilizings UAB filiāle Latvijā, savukārt 2017.gada 2.pusgadā distances kredītēšanas pakalpojumus sāka piedāvāt arī SIA “ExpressCredit”. Līdz ar to Distances kredītu grupā 2017.gadā kopumā par divām sabiedrībām jeb 10% pieaudzis pakalpojumu sniedzēju skaits salīdzinājumā ar 2016.gadu.

Patēriņa kredītu grupā sabiedrību kopējais skaits 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu nav mainījies – 21 pakalpojumu sniedzējs. Vienlaikus jānorāda, ka viena sabiedrība – AS “Money Express Credit” 2017.gada 2.pusgadā pilnībā pārtrauca jaunu Patēriņa kredītu izsniegšanu un viena sabiedrība – AS “mogo” uzsāka Patēriņa kredītu izsniegšanu.

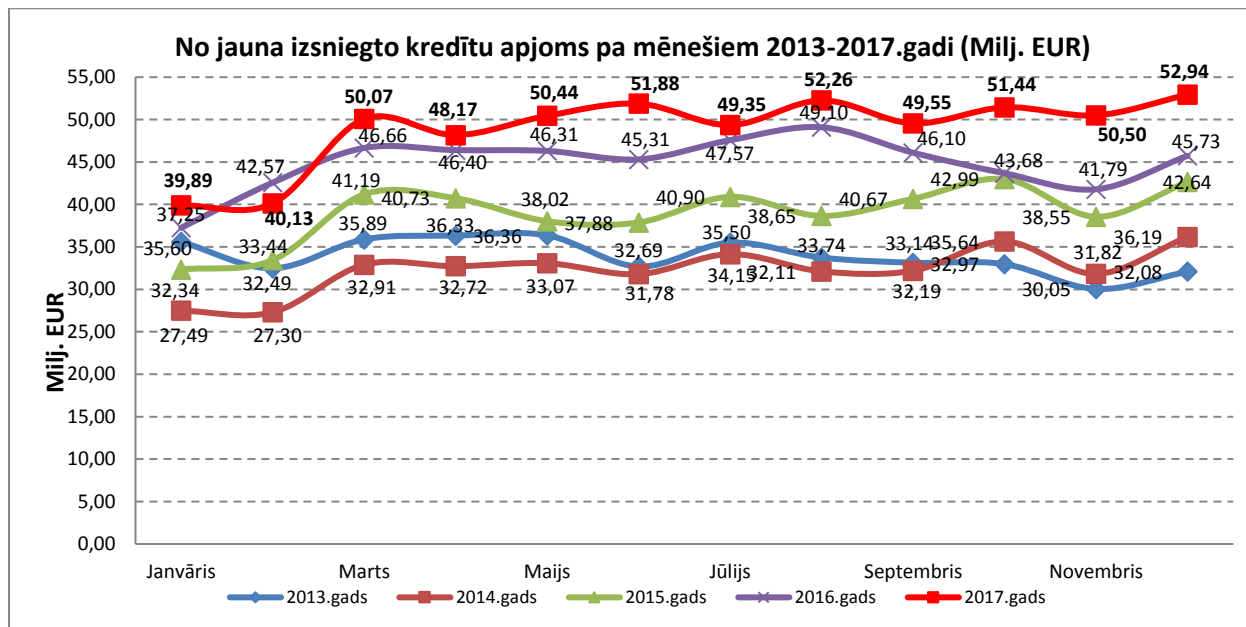
Kā jau iepriekš tika minēts - Hipotekāro kredītu grupā 2017.gada 2.pusgadā pirmos aizdevumus izsniedza AS “Direct Mortgage Capital” – sabiedrība, kas speciālo atļauju (licenci) patērētāju kredītēšanai saņēma 2017.gada februārī.

Tāpat jānorāda, ka Kredītu pret kustamas lietas ķīlu grupā 2017.gada 2.pusgadā pirmos aizdevumus izsniedza AS “SUN CREDO” – sabiedrība, kas speciālo atļauju (licenci) patērētāju kredītēšanai saņēma jau 2016.gada I.pusgadā.

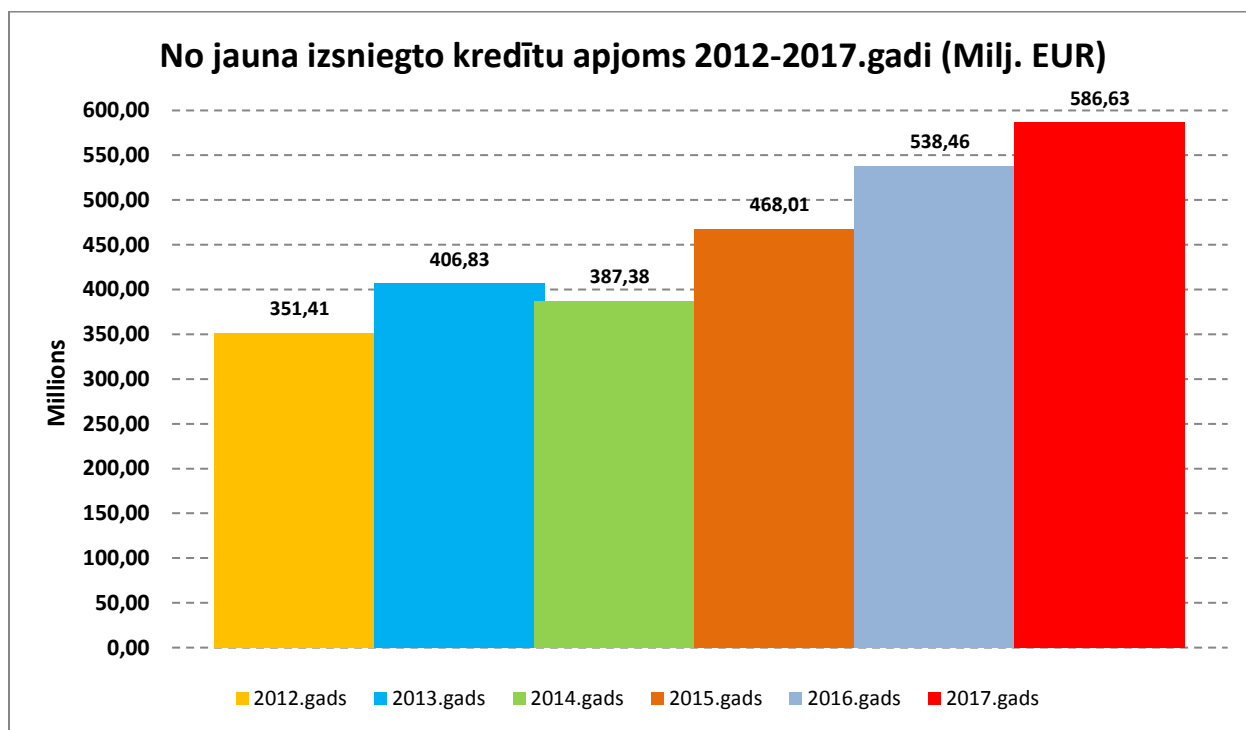
Līdz ar to gan Hipotekāro kredītu, gan Kredītu pret kustamas lietas ķīlu grupās 2017.gadā pakalpojumu sniedzēju skaits salīdzinājumā ar 2016.gadu palielinājies par vienu.

Līzingu un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītu kredītu grupā visā 2017.gadā nevienu jaunu aizdevumu neizsniedza AS Motoro Leasing. Šī sabiedrība nodarbojās tikai ar iepriekš izsniegto kredītu administrēšanu. Līdz ar to šajā kredītu grupā kredītus izsniedošo sabiedrību skaits 2017.gadā samazinājies par vienu, jo jaunpienācēju nav.

2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms

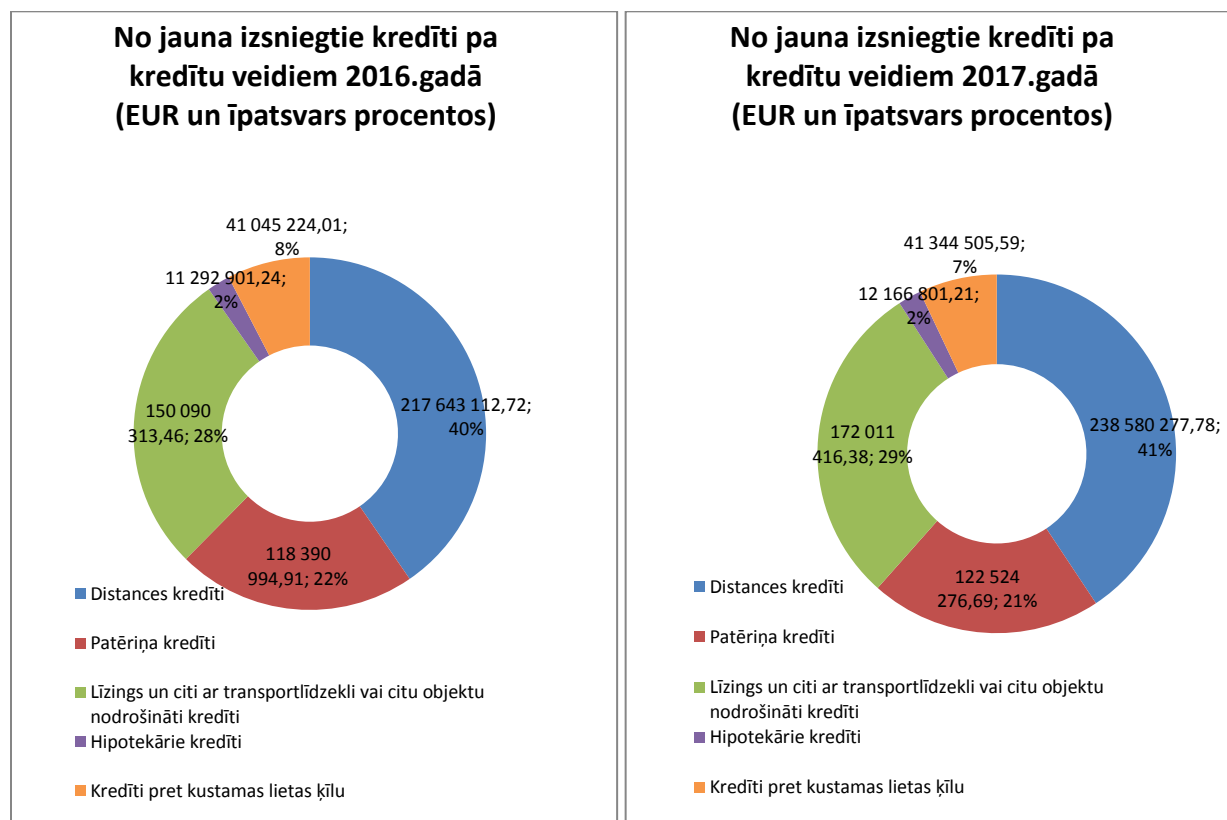
2.1.att. Nebanku sektorā patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (milj.EUR) pa mēnešiem.

2.2.att. Nebanku sektorā patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms 2012-2017gadi (milj.EUR).

2017.gadā turpinājās iepriekšējo gadu tendence no jauna izsniegto aizdevumu pieaugumā (2.1.att un 2.2.att.). Tikai 2017.gada februārī kopēja izsniegto aizdevumu summa bija mazāka par 2016.gada attiecīgā mēnesī izsniegto, visos pārējos – izsniegts vairāk nekā iepriekš. 2017.gada decembrī tika sasniegts jauns vēsturiskais vienā mēnesī izsniedzamo kredītu summas maksimums – 52,94 milj. EUR, savukārt vidēji 2017.gadā ik mēnesi izsniegti 48,89 milj. EUR, kas ir par 4,02 milj. EUR jeb 8,96% vairāk nekā vidēji ik mēnesi 2016.gadā.

Kopumā nebanku sektora kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji 2017.gadā patērētājiem no jauna izsniedza kredītus 586,63 milj. EUR apmērā, kas ir par 48,17 milj. EUR jeb 8,94% vairāk nekā 2016.gadā, kad kopumā izsniedza 538,46 milj. EUR. Salīdzinājumā ar 2015.gadu 2017.gadā jaunajos kredītos izsniegts par 100,62 milj. EUR jeb 21,50% vairāk, savukārt salīdzinājumā ar 2014.gadu – par 199,25 milj. EUR jeb 51,44% vairāk.

2.3.att. No jauna izsniegto kredītu summas un procentuālais īpatsvars pa kredītu veidiem.

Kā redzams 2.3 attēlā, tad no jauna izsniegtajos kredītos 2017.gadā turpina dominēt Distances kredīti ar 238,58 milj. EUR jeb 41% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas (2016.gada īpatsvars 40%). Tālāk seko Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātie kredīti ar 172,01 milj. EUR jeb 29% (iepriekš – 28%) no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas. Patēriņa kredītos izsniegtais kredītu apjoms 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu ir pieaudzis par 4,13 milj. EUR līdz 122,52 milj. EUR, savukārt Patēriņa kredītu īpatsvars izsniegto kredītu kopsummā samazinājies par 1 procentpunktu no 22% līdz 21%. Arī Kredīti pret kustamas lietas ķīlu, kas 2017.gadā izsniegti kopsummā par 41,34 milj. EUR jeb 0,3 milj. EUR vairāk nekā 2016.gadā zaudējuši 1% kopējā kredītu īpatsvarā, savukārt Hipotekārie

aizdevumi, kas izsniegti kopsummā par 12,17 milj. EUR jeb 0,88 milj. EUR vairāk nekā 2016.gadā, ir saglabājuši 2016.gada īpatsvaru – attiecīgi 2%.

Jauno kredītu izsniegšanā 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu pieaugums pēc apjoma vērojams visos kredīta veidos, savukārt jauno darījumu skaitā pieaugums vērojams vien Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem un Hipotekārajiem kredītiem.

2.1. tabula

No jauna izsniegto aizdevumu skaita un apjoma izmaiņas 2015-2017.gadā

Kredīta veids	2015.gads		2016.gads		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu		2017.gads		2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	192 578 153	882 011	217 643 113	865 361	13,02%	-1,89%	238 580 278	779 213	9,62%	-9,96%
Patēriņa kredīti	99 110 685	296 360	118 390 995	324 936	19,45%	9,64%	122 524 277	308 004	3,49%	-5,21%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	124 519 875	17 143	150 090 313	16 694	20,54%	-2,62%	172 011 416	17 688	14,61%	5,95%
Hipotekārie kredīti	11 118 857	1 098	11 292 901	1 229	1,57%	11,93%	12 166 801	1 232	7,74%	0,24%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	40 678 629	691 212	41 045 224	646 525	0,90%	-6,47%	41 344 506	631 843	0,73%	-2,27%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	468 006 198	1 887 824	538 462 546	1 854 745	15,05%	-1,75%	586 627 278	1 737 980	8,94%	-6,30%

Kā liecina 2.1. tabulā redzamais, no jauna izsniegto aizdevumu skaita stabils pieaugums 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu vērojams vien Līzinga un citiem ar transporta līdzekli/objektu nodrošinātajiem kredītiem (+ 5,95%), savukārt Hipotekārajiem kredītiem pēc straujā jauno kredītu skaita pieauguma 2016.gadā pret 2015.gadu (+11,93%), 2017.gadā pret 2016.gadu jauno kredītu skaits pieaugums ir tuvu nullei (vien + 0,24%). No jauna izsniegto kredītu skaita samazinājums otro gadu pēc kārtas vērojams Distances kredītiem (2016/2015 – 1,89% un 2017/2016 – 9,96%) un Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu (2016/2015 – 6,47% un 2017/2016 - 2,27%), savukārt pēc būtiska Patēriņa kredītu skaita pieauguma 2016/2015 + 9,64%, 2017/2016 sekojis jauno kredītu skaita samazinājums par 5,21%.

Līdzīgi kā kredītu skaitā - vislielākais pieaugums no jauna izsniegto kredītu summā 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu bija Līzinga un citiem ar transporta līdzekli/objektu nodrošinātajiem kredītiem (+14,61%), tad seko Distances kredīti ar kopsummas pieaugumu par 9,62% un Hipotekārie kredīti (+7,74%), kamēr Patēriņa kredītu kopsummas pieaugums 3,49% un Kredītu pret kustamas lietas ķīlu vien 0,73%.

Nebanku sektorā kopumā 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu, jauno darījumu skaitam samazinoties par 6,30%, izsniegtā aizdevumu kopsumma pieaugsi par 8,94%, kas gan ir mazāk nekā 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu, kad pieaugums bija 15,05%.

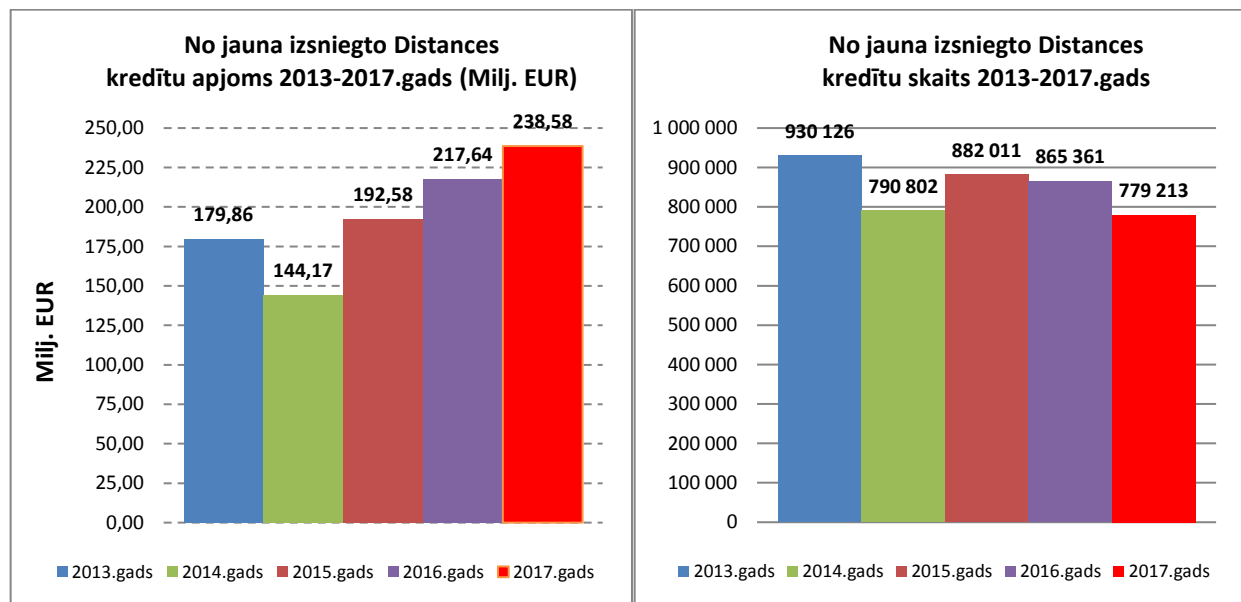
Nākamajā tabulā (2.2.tab. 10.lpp.) parādīts kā 2015.-2017.gados mainījies katrā no kredīta veidiem izsniedzamās vidējās summas lielums.

2.2. tabula

Vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa 2015.-2017.gadā

Kredīta veids	2015.gads	2016.gads	2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu	2017.gads	2017.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu	2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu
	summa, EUR	summa, EUR	procentos	summa, EUR	procentos	procentos
Distances kredīti	218,34	251,51	15,19%	306,18	40,23%	21,74%
Patēriņa kredīti	334,43	364,35	8,95%	397,80	18,95%	9,18%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	7 263,60	8 990,67	23,78%	9 724,75	33,88%	8,16%
Hipotekārie kredīti	10 126,46	9 188,69	-9,26%	9 875,65	-2,48%	7,48%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	58,85	63,49	7,88%	65,43	11,19%	3,07%

Visstraujāk, salīdzinot 2017.gadu pret 2015.gadu, ir augusi vidējā viena kredīta summa Distances kredītiem (+40,23%), tad seko Līzinga un citiem ar transporta līdzekli/objektu nodrošinātie kredīti (+33,88%) un Patēriņa kredīti (+18,95%). Savukārt, salīdzinot 2017.gadu pret 2016.gadu, konstatējams, ka Distances kredīti savu līderpozīciju vidējā viena kredīta summas pieaugumā ir saglabājuši (+21,74%), kamēr Patēriņu kredīti ar pieaugumu par 9,18% apsteiguši Līzinga un citus ar transporta līdzekli/objektu nodrošinātos kredītus (+8,16%), kurus panākuši arī Hipotekārie kredīti (+7,48%).

2.4. att. No jauna izsniegto Distances kredītu apjoms un skaits.

No jauna izsniegto Distances kredītu apjoms pieaug kopš 2014.gada. Vienlaikus jānorāda, ka pieauguma temps pakāpeniski palēninās (2015.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu + 48,41 milj. EUR jeb +33,58%, 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu + 25,06 milj. EUR jeb +13,02%, 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu + 20,94 milj. EUR jeb +9,62%), savukārt izsniegto

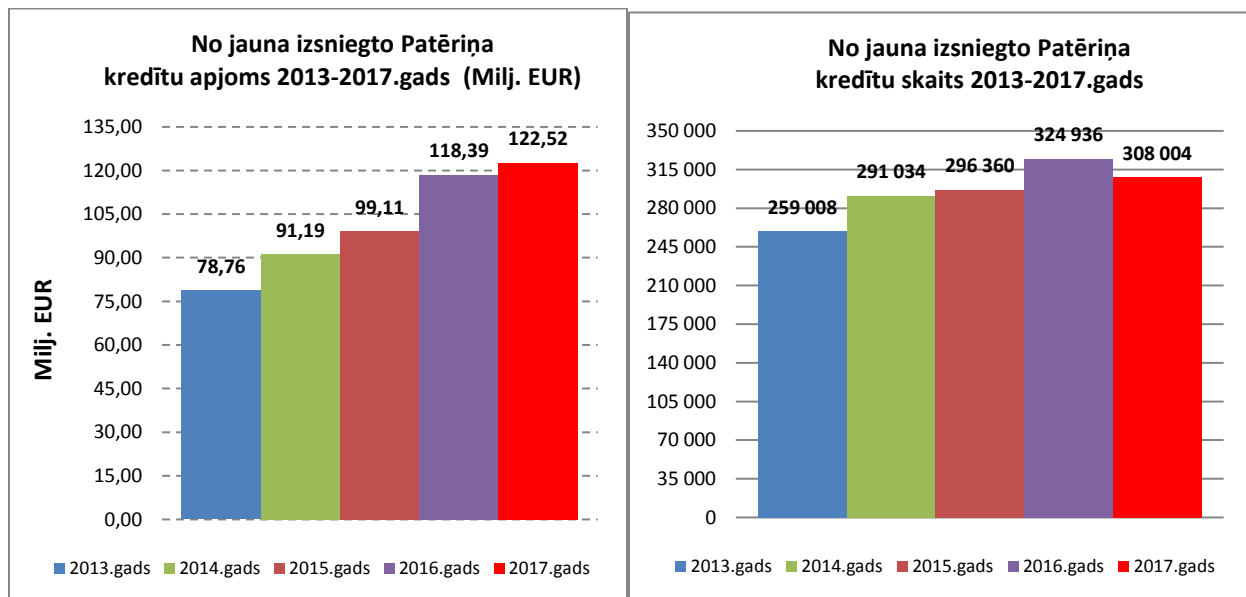
Distances kredītu skaits kopš 2015.gada samazinās (attiecīgi 2016.gadā pret 2015.gadu (-) 1,89% un 2017.gadā pret 2016.gadu (-) 9,96%. 2017.gadā kopējais izsniegto Distances kredītu skaits 779 213 ir zemākais piecu gadu rādītājs.

2.3.tabula

No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2017.gadā

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gads		2016.gads		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu (%)		2017.gads		2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu (%)	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	27 172 280	150 662	17 981 968	94 978	-33,82%	-36,96%	41 701 628	172 165	131,91%	81,27%
Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	113 444 122	612 294	122 106 259	615 193	7,64%	0,47%	100 535 890	441 428	-17,67%	-28,25%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kredītlīnijas)	51 961 751	119 055	77 554 886	155 190	49,25%	30,35%	96 342 760	165 620	24,23%	6,72%
Kopā	192 578 153	882 011	217 643 113	865 361,00	13,02%	-1,89%	238 580 278	779 213	9,62%	-9,96%

No jauna izsniegtajiem bezmaksas Distances kredītiem pēc 2016.gadā novērotās lejupslīdes salīdzinājumā ar 2015.gadu kā kredītu kopsummā tā kredītu skaitā (attiecīgi (-) 33,82% un (-) 36,96%), 2017.gadā pret 2016.gadu konstatējams būtisks pieaugums kā kopsummā (+ 131,91%) tā skaitā (+ 81,27%). Vienlaikus 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu ievērojami ir samazinājušies par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā (kopsummā (-) 17,67%, kredītu skaitā (-) 28,25%). Distances kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa kā kredītu kopsummā tā kredītu skaitā pēdējos divos gados uzrāda tikai pieaugumu.

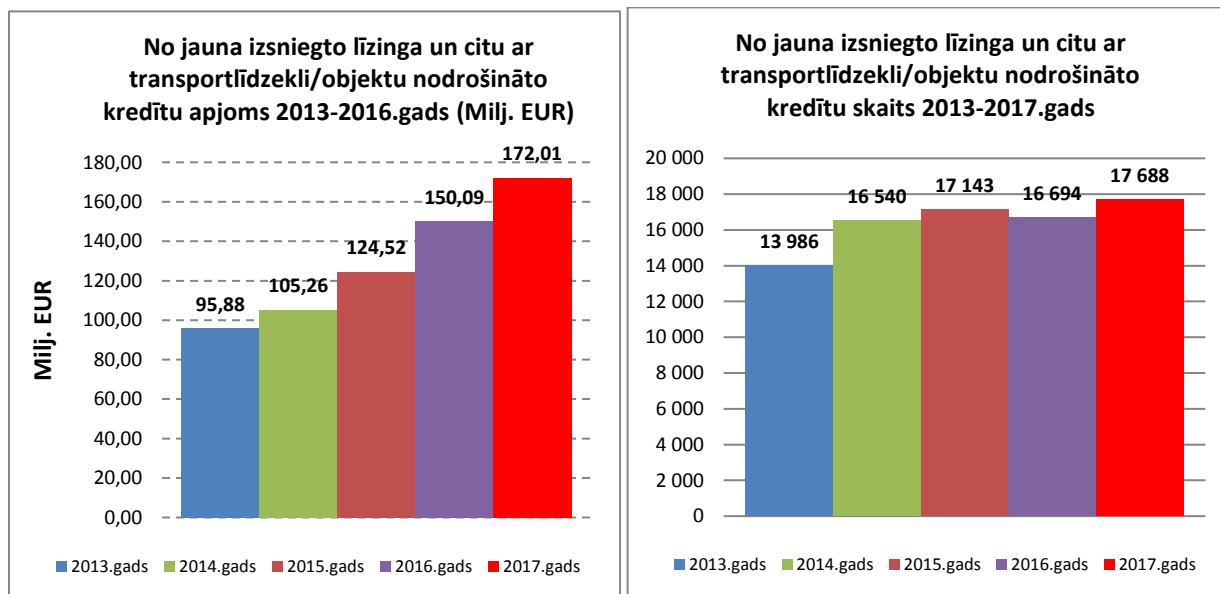
2.5. att. No jauna izsniegto Patēriņa kredītu apjoms un skaits.

Patēriņa kredītiem, kuriem jauno kredītu skaita pieaugums bija vērojams trīs iepriekšējos gados (2014., 2015., 2016.), 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu fiksēts samazinājums par 5,21%, kamēr kopējā izsniegto kredītu summa turpinājusi pieaugt (+3,49%). Vienlaikus jānorāda, ka 2017.gada Patēriņa kredītu kopsummas pieauguma temps ir ievērojami lēnāks nekā 2016.gadā pret 2015.gadu, kad tas bija 19,25%.

No jauna izsniegtie Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2017.gadā

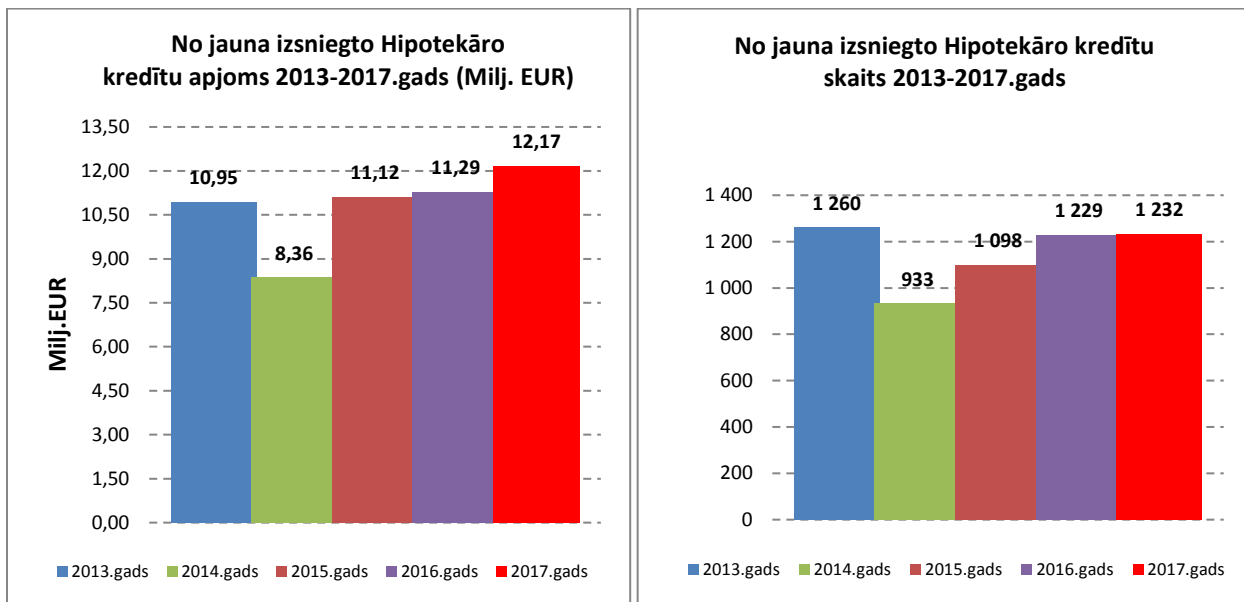
Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gads		2016.gads		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu (%)		2017.gads		2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu (%)	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie patēriņa kredīti	8 841 575,93	32 941	13 446 574,35	49 081	52,08%	49,00%	20 253 082	68 507	50,62%	39,58%
Patēriņa kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	7 375 216,49	98 564	8 156 928,26	78 400	10,60%	-20,46%	6 178 126	54 882	-24,26%	-30,00%
Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku	83 059 040,27	165 601	96 787 492,30	197 455	16,53%	19,24%	96 093 070	184 615	-0,72%	-6,50%
Kopā	99 275 832,69	297 106	118 390 994,91	324 936	19,25%	9,37%	122 524 277	308 004	3,49%	-5,21%

Patēriņa kredītos divus gadus pēc kārtas vērojams vienmērīgs pieaugums gan kredītu skaitā, gan kredītu kopsummā kredītiem, kas izsniegti uz bez maksas/bez procentu nosacījumiem. Savukārt par maksu izsniegto Patēriņa kredītu ar atmaksas nosacījumu 1 maksājumā skaits 2017.gadā samazinājies vēl straujāk nekā 2016.gadā pret 2015.gadu (attiecīgi (-) 30,00% pret iepriekš (-) 20,46%), kā arī samazinājusies šo kredītu kopsumma ((-) 24,26%). 2017.gadā ir apstājies pieaugums arī patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku – izmaiņas pret 2016.gadu kredītu skaitā (-) 6,50%, kredītu kopsummā (-) 0,72%.

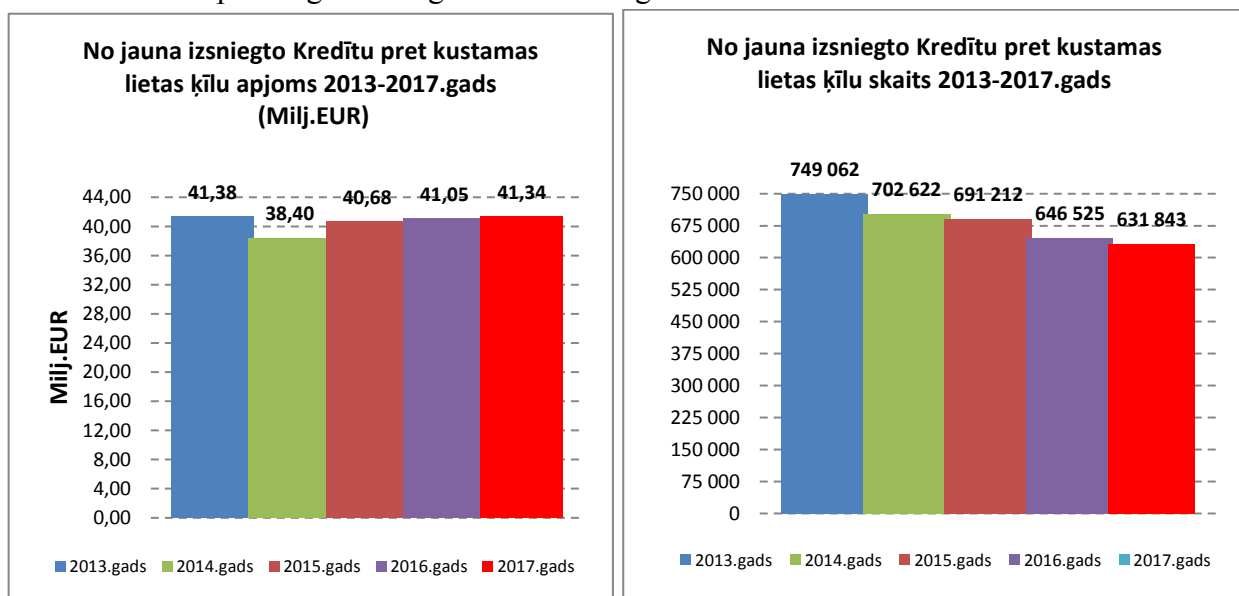
2.5. att. No jauna izsniegto līzina un citu ar transportlīdzekli / objektu nodrošināto kredītu apjoms un skaits.

Līzina un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no jauna izsniegto kredītu skaits, kas 2016.gadā attiecībā pret 2015.gadu bija samazinājies par 2,62%, 2017.gadā ir pieaudzis par 994 jeb 5,95%, savukārt izsniegto kredītu kopsummas apjoms no gada uz gadu turpina tikai palielināties: 2014.gadā pret 2013.gadu + 9,78%, 2015.gadā pret 2014.gadu + 18,30%, 2016.gadā pret 2015.gadu + 20,54%, 2017.gadā pret 2016.gadu + 14,61% (2.1. tab. un 2.5.att.).

2.6.att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu apjoms un skaits.

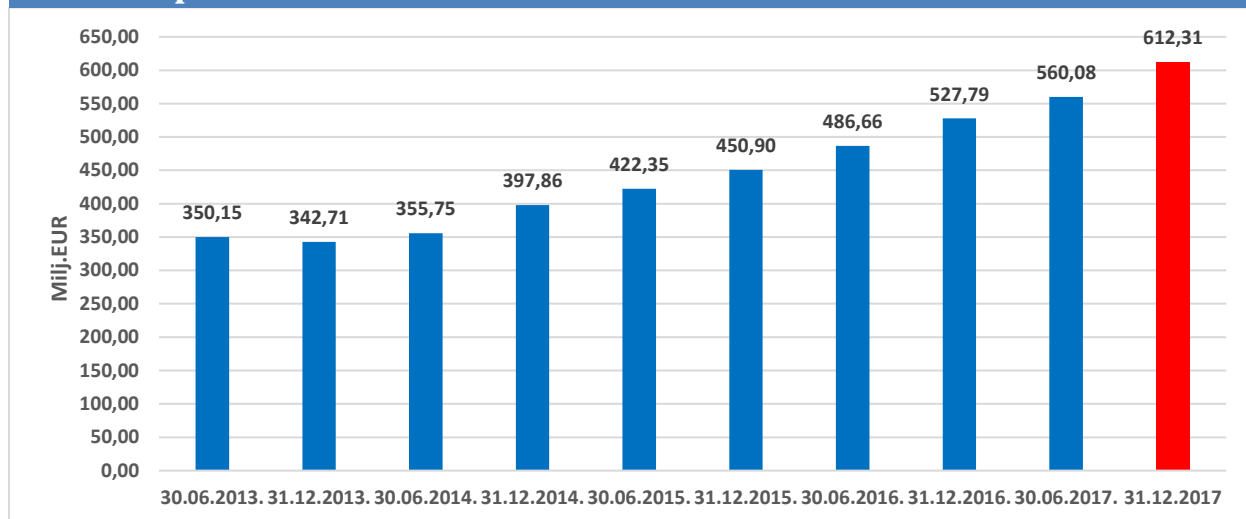
Hipotekārajos kredītos 2017.gadā no jauna izsniegto kredītu apjomā uzrādīti labākie dati piecu gadu periodā – kopumā nebanku kredītu devēji izsnieguši 12,17 milj. EUR. Salīdzinot ar 2016.gadu izsniegto kredītu kopsumma pieaugusi par 7,74%. Vienlaikus jānorāda, ka jauno kredītu skaits turpina saglabāties gandrīz nemainīgs.

2.7.att. No jauna izsniegto Kredītu pret kustamas lietas ķīlu apjoms un skaits.

Kredīti pret kustamas lietas ķīlu ir vienīgais no kredītu veidiem, kur laikā no 2013. gada no jauna izsniegto kredītu skaitā vērojama pakāpeniska samazināšanās. Savukārt no jauna izsniegto kredītu summa Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu pēc krituma 2014.gadā pakāpeniski ik gadu pieaug par 0,3-0,4 milj. EUR.

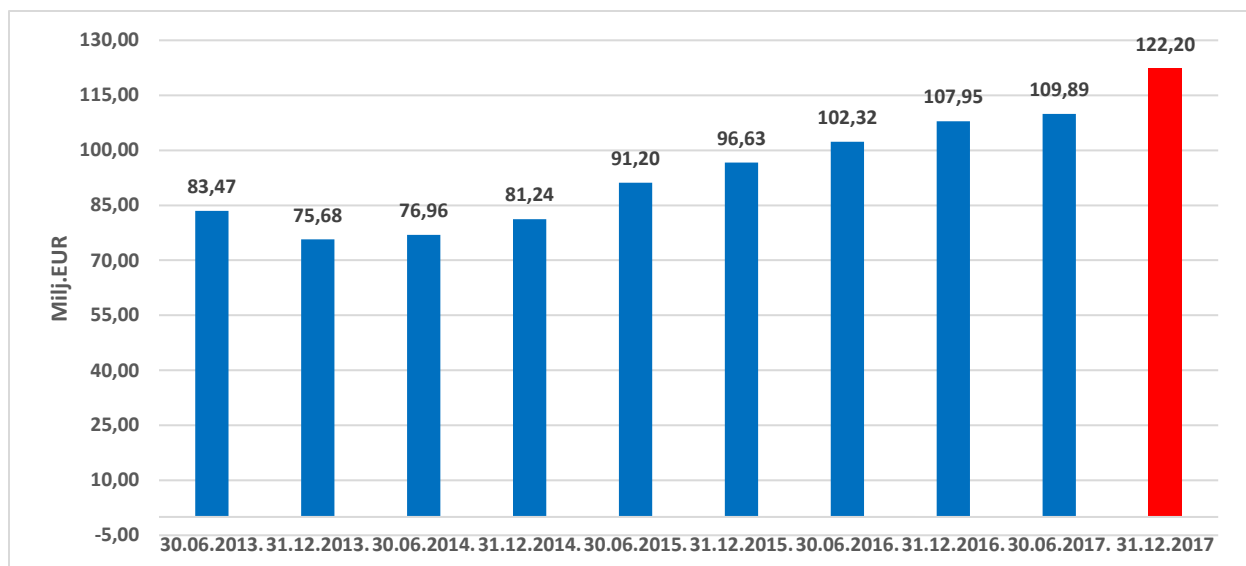
3. Kredītportfelis

3.1.att. Nebanku kredītu devēju kopējais kredītportfelis (milj. EUR)

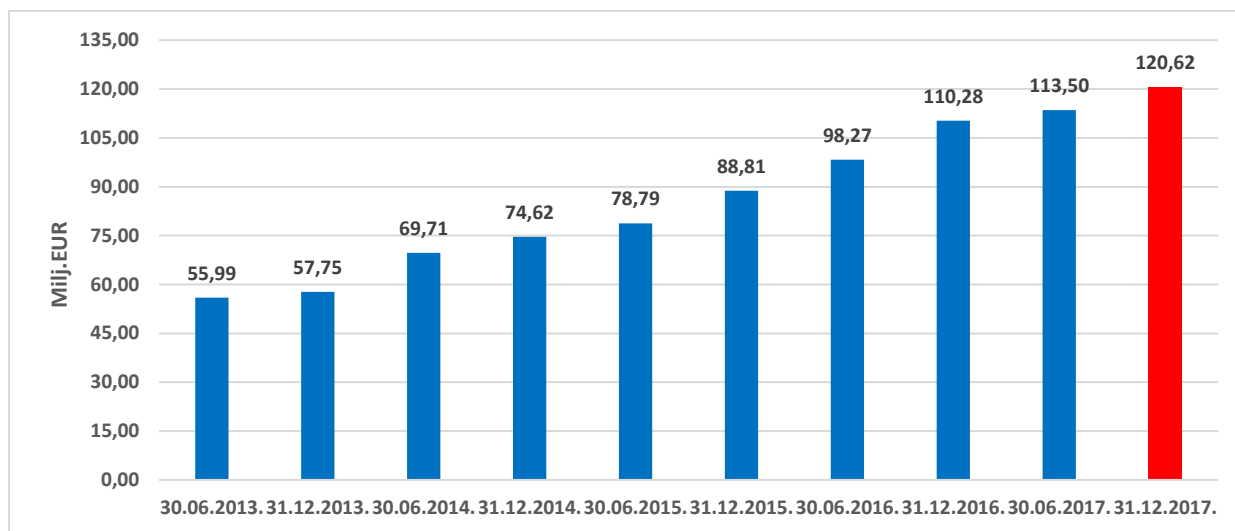
Nebanku kreditētāju patērētājiem izsniegto aizdevumu kopējā kredītportfeļa atlikums uz 2017.gada 31.decembri pārsniedza 612 milj. EUR, salīdzinājumā ar 2017.gada 30.jūniju pieaugot par 52,23 milj. EUR jeb 9,33%. Savukārt gada griezumā (salīdzinot ar 2016.gada 31.decembri) pieaugums ir par 84,52% jeb 16,01%. Salīdzinājumam kredītportfeļa kopējās izmaiņas 2016.gadā bija + 76,89 milj. EUR jeb 17,05%, 2015.gadā + 53,04 milj. EUR jeb 13,33% un 2014.gadā + 55,15 milj. EUR jeb 16,09%.

Kopējā pozitīvās kredītportfeļa izmaiņas 2017.gadā nodrošina pieaugumi Distances kredītu (3.2.att.), Patēriņa kredītu (3.3.att.), Līzings un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu (3.4.att.) un Hipotekāro kredītu portfeļos (3.6.att). Vienīgi Kredītu pret kustamas mantas ķīlu (3.5.att.) portfeļa lielumā izmaiņas nav novērojamas.

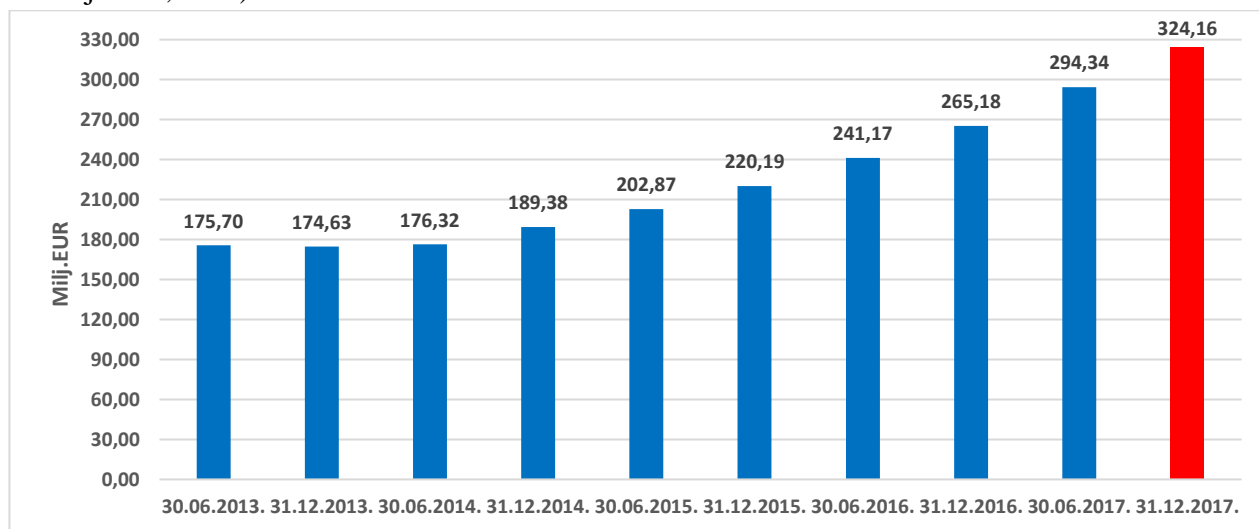
3.2.att. Distances kredītu portfelis (milj. EUR)

Distances kredītu portfeļa (3.2.att. 14.lpp) pieauguma tempi, kas 2017.gada 1.pusgadā bija būtiski palēninājušies (līdz + 1,80% 6 mēnešos), gada otrajā pusē atguva iekavēto. Rezultātā Distances kredītu portfeļa izmaiņas gada griezumā + 14,25 milj. EUR jeb 13,20%. Tas ir straujāks pieaugums nekā 2016.gadā, kad tas bija + 11,32 milj. EUR jeb 11,71% , taču atpaliek no 2015.gadā reģistrētā Distances kredītu portfeļa pieauguma (+ 15,39 milj. EUR jeb 18,94%).

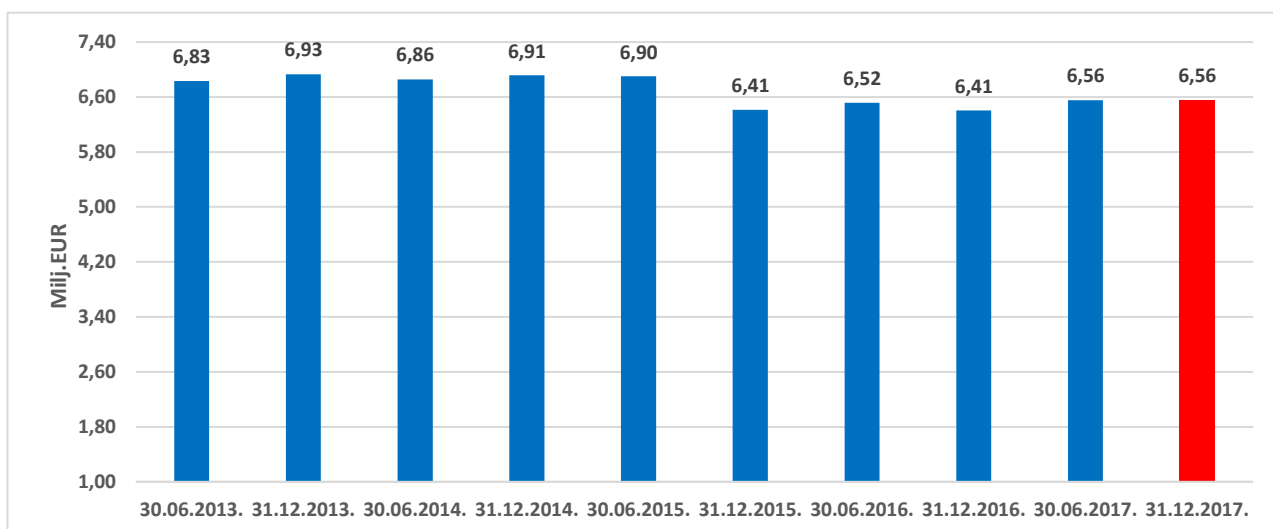
3.3.att. Patēriņa kredītu portfelis (milj. EUR)

Patēriņa kredīta portfeļa pieauguma tempi, līdzīgi kā Distances kredītu, 2017.gada 1.pusgadā palēninājās: + 3,22 milj. EUR jeb 2,92% salīdzinājumā ar 2016.gada 31.decembri. Lai arī 2017.gada otrajā pusē Patēriņa kredītu portfelī klāt nāca vēl 7,12 milj. EUR, kopējais gada portfeļa pieaugums + 10,34 milj. EUR jeb 9,38% ir lēnākā pēdējo gadu dinamika (2016.gadā bija + 21,47 milj. EUR jeb 24,18%, 2015.gadā + 14,19 milj. EUR jeb 19,02%, 2014.gadā + 16,87 milj. EUR jeb 29,12%.)

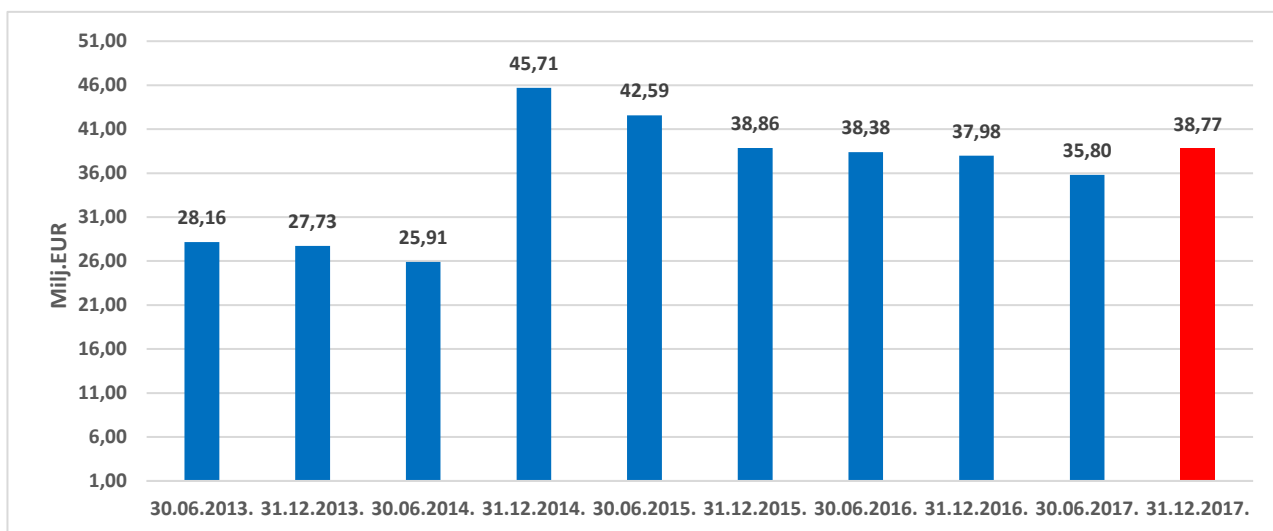
3.4.att. Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfelis (milj. EUR)

Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa (3.4.att.) pieaugums ir stabilākais starp visiem kredīta veidiem: 2017.gads + 58,98 milj. EUR jeb 22,24%, 2016.gads + 44,99 milj. EUR jeb 20,43%, 2015.gads + 30,81 milj. EUR jeb 16,27%, 2014.gads + 14,75 milj. EUR jeb 8,45%. Kopējās izmaiņas 4 gadu laikā 149,53 milj. EUR jeb 85,63%.

3.5..att. Kredītu pret kustamas lietas ķīlu portfelis (milj. EUR)

Kredītu pret kustamas lietas ķīlu kredītportfeļa apjoms (3.5.att) 2017.gadā līdzīgi kā iepriekš saglabājies gandrīz nemainīgs.

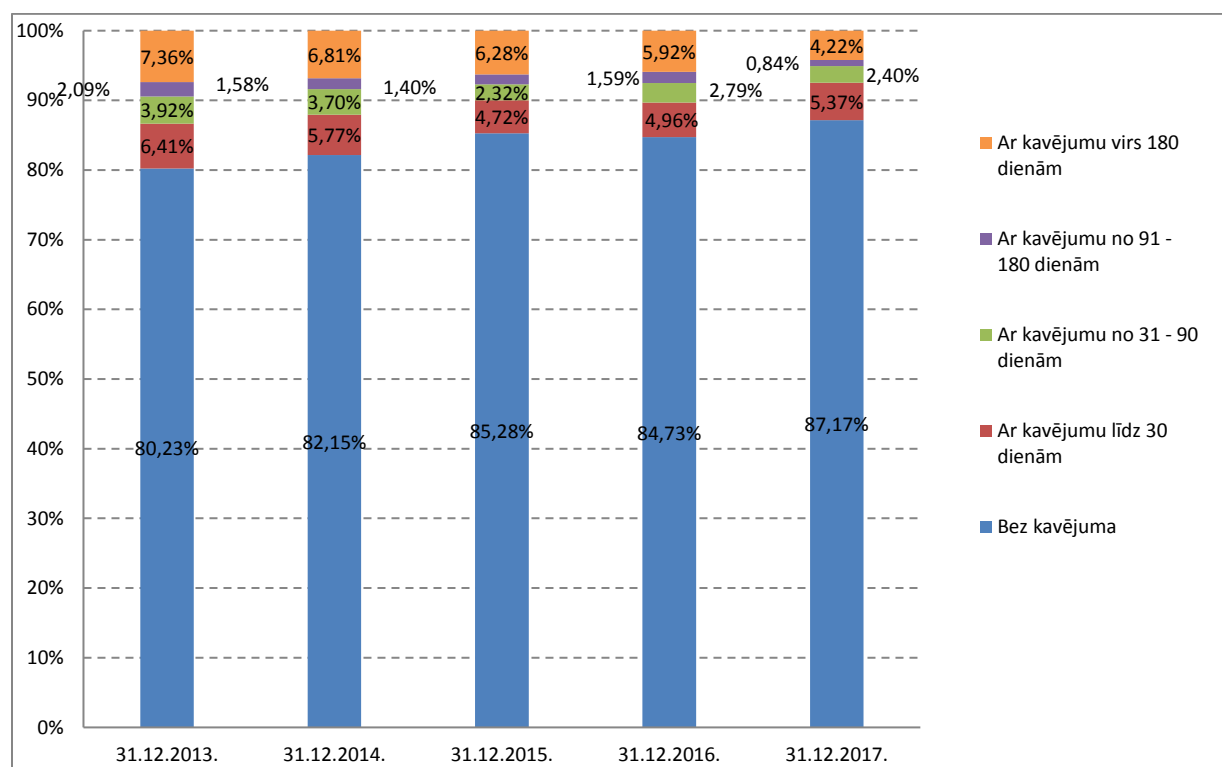

3.6..att. Hipotekāro kredītu portfelis (milj. EUR)

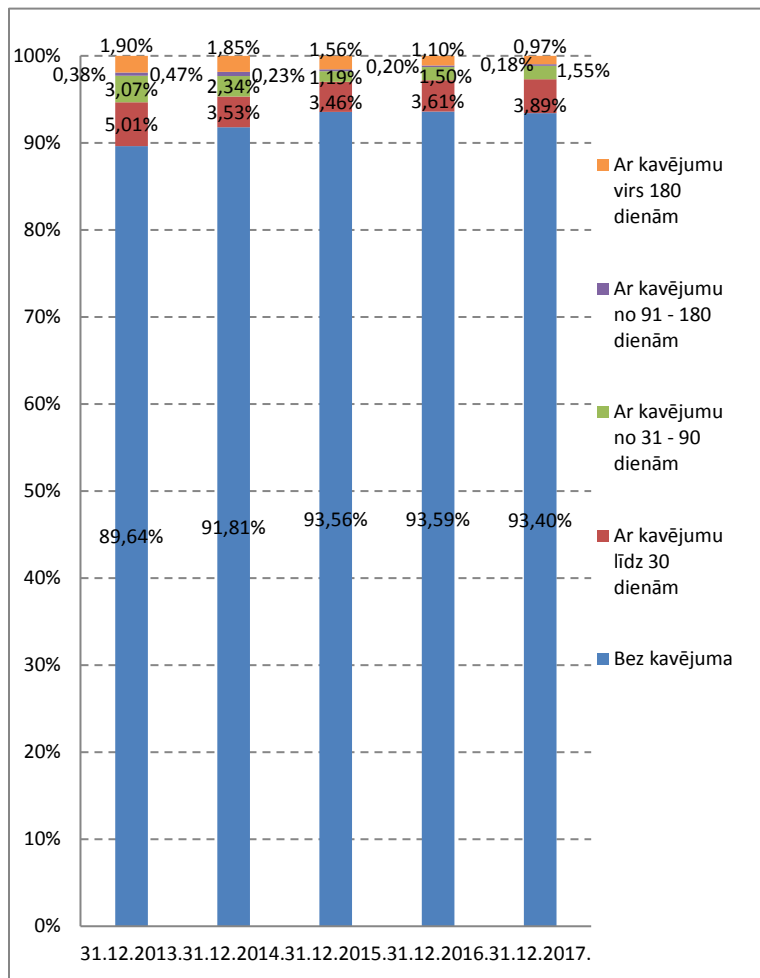
Hipotekāro kredītu kredītportfelis (3.6.att), neskatoties uz no jauna izsniegto kredītu izmaiņām vien par 3 kredītiem vairāk salīdzinājumā ar 2016.gadu, 2017.gadā uzrādījis pozitīvu dinamiku: + 0,79 milj. EUR jeb 2,08%, gandrīz atgriežoties 2 gadu vecā līmenī.

4. Kredītu kvalitāte

Nebanku kredītētāju kopējais kredītportfelis pēc kredītu kvalitātes 2017.gadā pieredzējis straujāko uzlabojumu pēdējo četrus gadu laikā. Ja 2013.gada 31.decembrī bez kavējuma kopējā kredītportfelī pēc apjoma bija 80,23%, 2014.gada 31.decembrī 82,15%, 2015.gada 31.decembrī 85,28%, 2016.gada 31.decembrī 84,73%, tad 2017.gada 31.decembrī jau 87,17% (4.1. att.). Dati liecina, ka uzlabojums lielā mērā panākts uz ilgstošo kavējumu samazināšanas rēķina, kas varētu liecināt, ka sabiedrības atbrīvojušās (cedējušas, pārdevušas) to portfeļu daļu, kas tiek kavēta virs 90 dienām. Kavējumi no 91-180 dienām 2017.gadā samazinājušies par 0,75 procentpunktiem un ilgstošie kavējumi (virs 180 dienām) par 1,70 procentpunktiem, kopā tie ir 2,45 procentpunkti, kas gandrīz vienāds rādītājs ar nekavētā portfeļa pozitīvajām izmaiņām (+ 2,44 procentpunkti 2017.gadā). Vienlaikus jānorāda uz kavējumu palielinājumu termiņā līdz 30 dienām. Uz 2017.gada 31.decembri šajā termiņā kavē 5,37% no kopējā kredītportfeļa un tas ir sliktākais rādītājs pēdējo trīs gadu laikā.

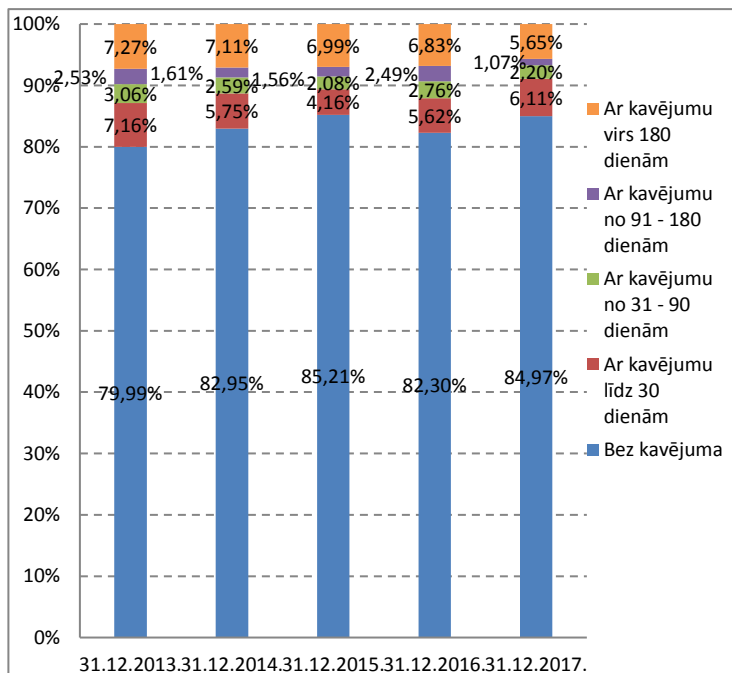
4.1. att. Nekavēto / kavēto kredītu (pēc apjoma) īpatsvars nebanku kredītēšanas sektorā.

Lai arī pasliktinājusies salīdzinājumā ar 2016.gada 31.decembri par 0,19 procentpunktiem, vislabākā kredītu kvalitāte turpina saglabāties Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu grupā (4.2.att.), kurā bez kavējumiem uz 2017.gada 31.decembri bija 93,40% no kredītportfeļa.

2017.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kavēto kredītu īpatsvars ir palielinājies periodā līdz 30 dienām (+ 0,28 procentpunkti), periodā no 30-90 dienām (+ 0,05 procentpunkti), gandrīz nemainīgs saglabājies kavēto kredītu īpatsvars periodā no 91 līdz 180 dienām (izmaiņas (-) 0,02 procentpunkti), savukārt par 0,13 procentpunktiem samazinājies ilgstošo kavējumu (virs 180 dienām) īpatsvars.

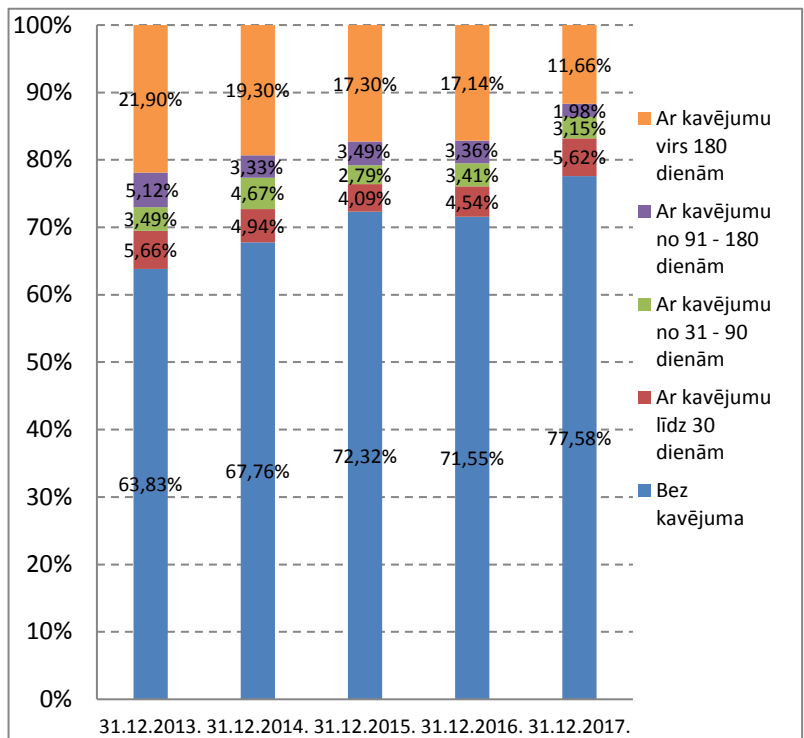
4.2. att. Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa kvalitāte

Patēriņa kredītiem, kuriem tradicionāli ir otra labākā portfeļa kvalitāte, tā 2017.gadā ir uzlabojusies. Uz 2017.gada 31.decembri bez kavējuma bija 84,97% no patēriņa kredītu portfeļa, kas salīdzinājumā ar 2016.gada 31.decembri ir par 2,67 procentpunktiem labāk un no pēdējo piecu gadu augstākā rādītāja (2015.gada 31.decembrī) atpaliek vien par 0,24 procentpunktiem. Patēriņa kredītiem par 0,49 procentpunktiem ir pieaudzis kavējums līdz 30 dienām, kamēr visās citās dienu grupās tas ir uzlabojies.

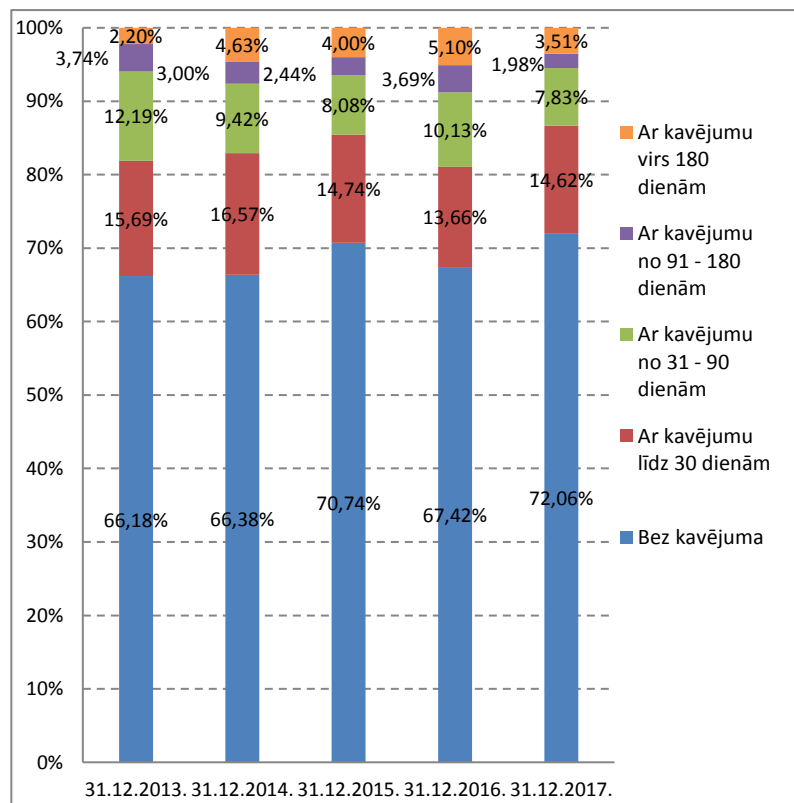
4.3. att. Patēriņa kredītu portfeļa kvalitāte

Distances kredītu portfeļa kvalitāte uz 2017.gada 31.decembri ir būtiski uzlabojusies, kredītu īpatsvaram pēc apjoma bez kavējuma sasniedzot 77,58%, kas ir par 6,03 procentpunktiem labāk nekā uz 2016.gada 31.decembri. Tas panākts uz kavēto kredītu virs 90 dienām samazinājuma rēķina, kur dienu grupā no 91-180 dienām uzlabojums ir par 1,38 procentpunktiem un dienu grupā virs 180 dienām - par 5,48 procentpunktiem. Vienlaikus līdz 30 dienām kavēto kredītu apjoms un attiecīgi arī īpatsvars turpinājies pieaugt.

4.4. att. Distances kredītu portfeļa kvalitāte

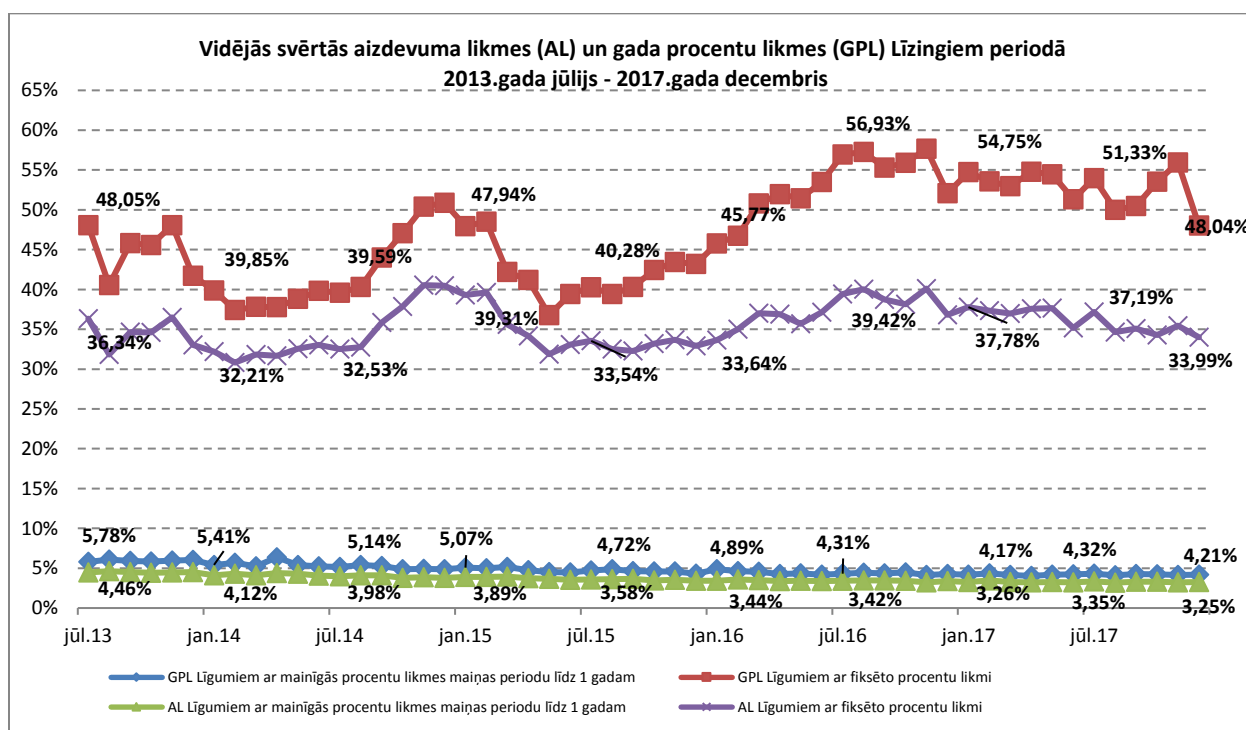
Arī Hipotekāro kredītu portfeli 2017.gadā ir vērojami būtiskāki kredītportfeļa kvalitātes uzlabojumi: portfelis bez kavējuma 2017.gada 31.decembrī sasniedzis 72,06 procentus, kas ir par 4,64 procentpunktiem labāks rādītājs salīdzinājumā ar 2016.gada 31.decembri, un vienīgā portfeļa daļa, kur kavējumi ir pieauguši, ir kavējumi līdz 30 dienām (izmaiņas + 0,96 procentpunkti). Kopējā Hipotekāro kredītu maksājumu disciplīna uz 2017.gada 31.decembri ir labākā visā datu apkopošanas vēsturē.

4.5. att. Hipotekāro kredītu portfeļa kvalitāte

5. Procentu likmes

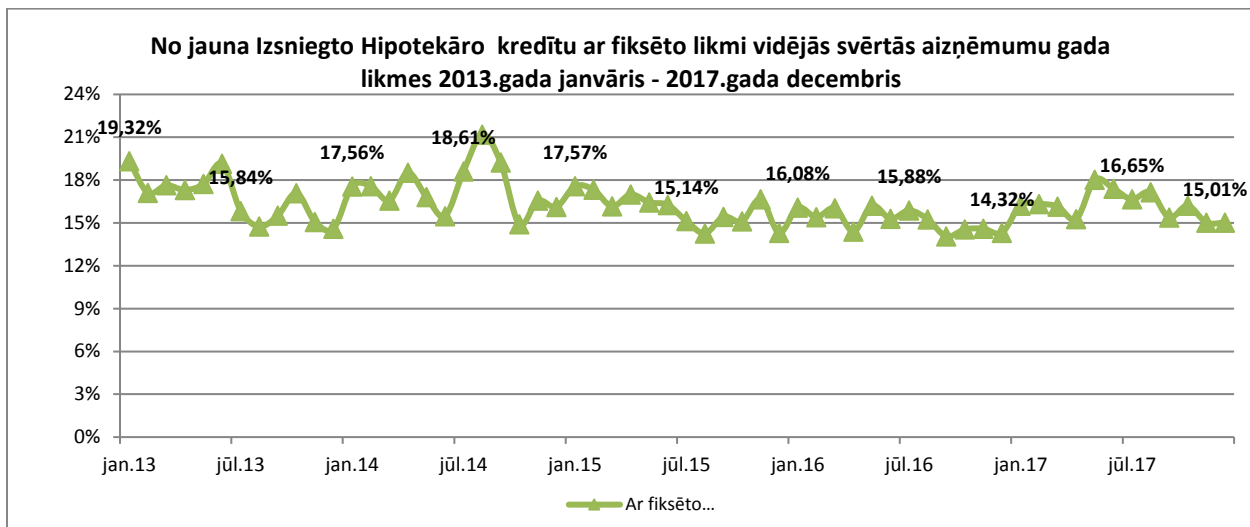
Procentu likmes Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu līgumiem ar mainīgās procentu likmes maiņas periodu līdz 1 gadam 2017.gadā turpināja saglabāties stabili zemas: gads iesākās ar vidēji svērtu likmi 3,26% un gads noslēdzās ar vidēji svērtu likmi 3,25%. Tikai 2017.gada februārī šī vidēji svērtā procentu likme starp visiem aizdevējiem pakāpās līdz 3,45%, kamēr citos 2017.gada mēnešos tā svārstījās robežās starp 3,21% un 3,31%, t.i. 0,10 procentpunktu robežās. Atšķirībā no mainīgajām procentu likmēm, kurām jau ilgstošā laika periodā vērojama stabilitāte, fiksētās procentu likmes ir ievērojami jutīgākas pret tirgū notiekošajiem procesiem. Tā 2017.gads iesākās līmenī 37,78%, kas arī kā turpmāk izrādījās bija gada maksimums, un 2017.gads noslēdzās līmenī 33,99%, kas gandrīz par četriem procentpunktiem zemāk nekā gada sākumā.

5.1. att. Vidējās svērtās aizņēmuma likmes un GPL no jauna izsniegtajiem Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem laika periodā no 2013.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 31.decembrim.

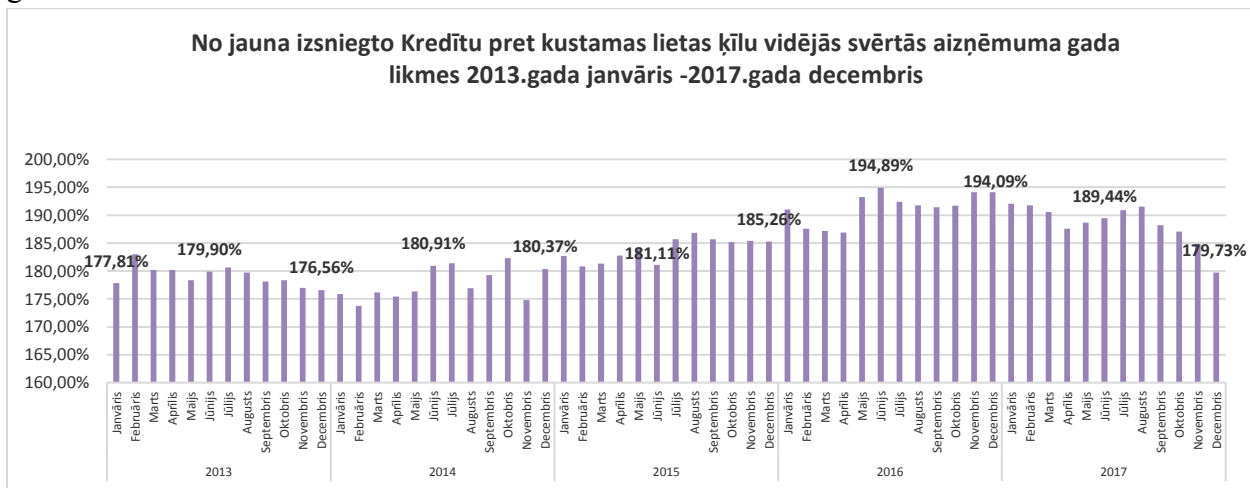
GPL līkne no jauna izsniegtajiem Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem ar fiksēto procentu likmi 2017.gada pirmajā pusē stabili noturējusies 53-55% līmenī augustā – septembrī noslīdēja līdz 50-50,5% atzīmei. Sākoties rudens sezonai, šī pati līkne strauji pieauga līdz 55,94%, savukārt pašā gada nogalē vienā mēnesī sekoja kritums par 7,9 procentpunktiem, gadu noslēdzot 48,04% līmenī.

Hipotekārajiem aizdevumiem ar fiksēto aizņēmuma likmi (5.2.att.) 2017.gada maijā aizdevuma likme sasniedza 18,02%, kas bija ne vien gada maksimums, bet arī augstākā likme laikā kopš 2014.gada septembra. Līdz 2017.gada beigām hipotekāro aizdevumu fiksētā vidēji svērtā likme gan samazinājās kopumā par trim procentpunktiem gadu noslēdzot 15,01% līmenī.

5.2. att. Vidējās svērtās aizņēmumu procentu likmes no jauna izsniegtajiem Hipotekārajiem kredītiem ar fiksēto likmi laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2017.gada 31.decembrim.

Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu, kuriem ilgākā laika periodā vidējās vidēji svērtās likmes bija uzrādījušas pakāpenisku pieauguma tendenci, 2016.gada vidū sasniedzot vēsturisko maksimumu 194,89% un arī 2016.gada nogalē atrodoties 194% līmenī, 2017.gadā vidējā svērtā procentu likme kritās. 2017.gads tika noslēgts līmenī 179,73%, kas ir labākais rādītājs pēdējo trīs gadu laikā.

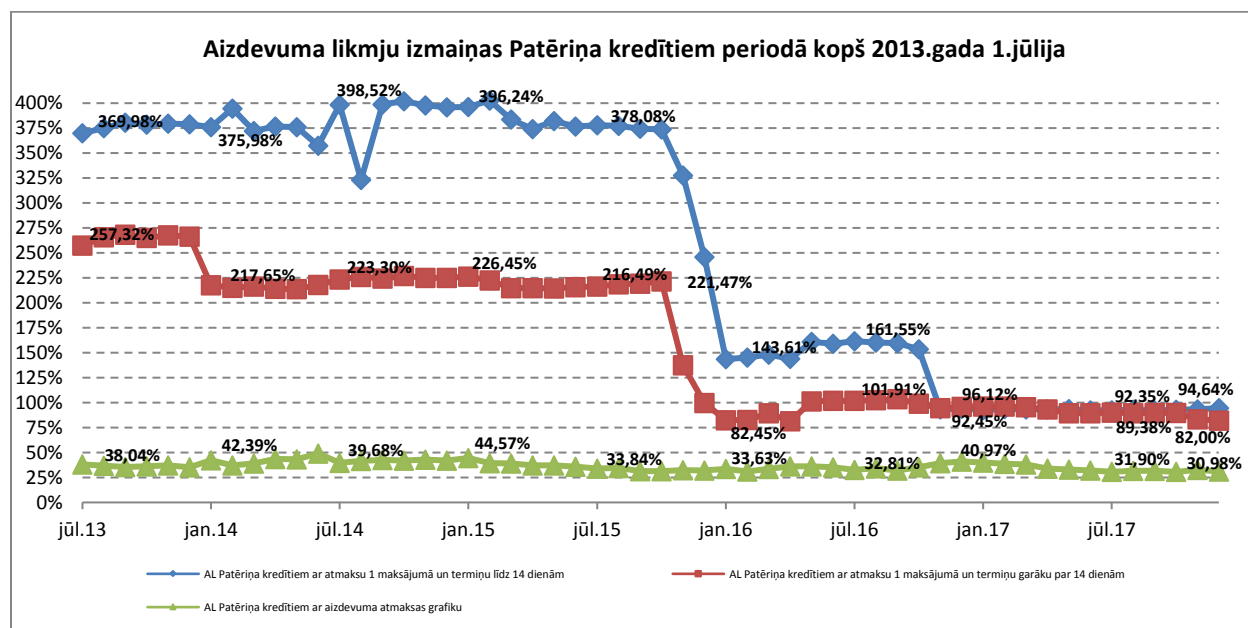
5.3 att. Vidējās svērtās aizņēmumu procentu likmes no jauna izsniegtajiem Kredītiem pret kustamas mantas ķīlu laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2017.gada 31.decembrim.

Vidējās svērtās aizņēmumu likmes Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 14 dienām (5.4.att augšējā līkne), kuras 2015.gada sākumā sasniedza savu vēsturisko maksimumu līdzšinējā pārskatu apkopošanas laikā - 402,70%, kopš 2015.gada otrās puses saistībā ar 2016.gada 1.janvāra ierobežojumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā attiecībā uz kredītu kopējām izmaksām ir samazinājušās aptuveni četras reizes. Šīs likmes līdzšinējais vēsturiskais minimums fiksēts 2017.gada septembrī – 91,99%, savukārt līdz gada beigām tā pieauga par 2,65 procentpunktiem līdz 94,64%

Kredītu kopējo izmaksu ierobežojuma ietekmē arī aizdevumi ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām (5.4. att. vidējā līkne) kopš 2015.gada nogales piedzīvojuši cenas samazinājumu aptuveni divas ar pusi reizes. Jāatzīmē, ka laikā no 2016.gada novembra līdz

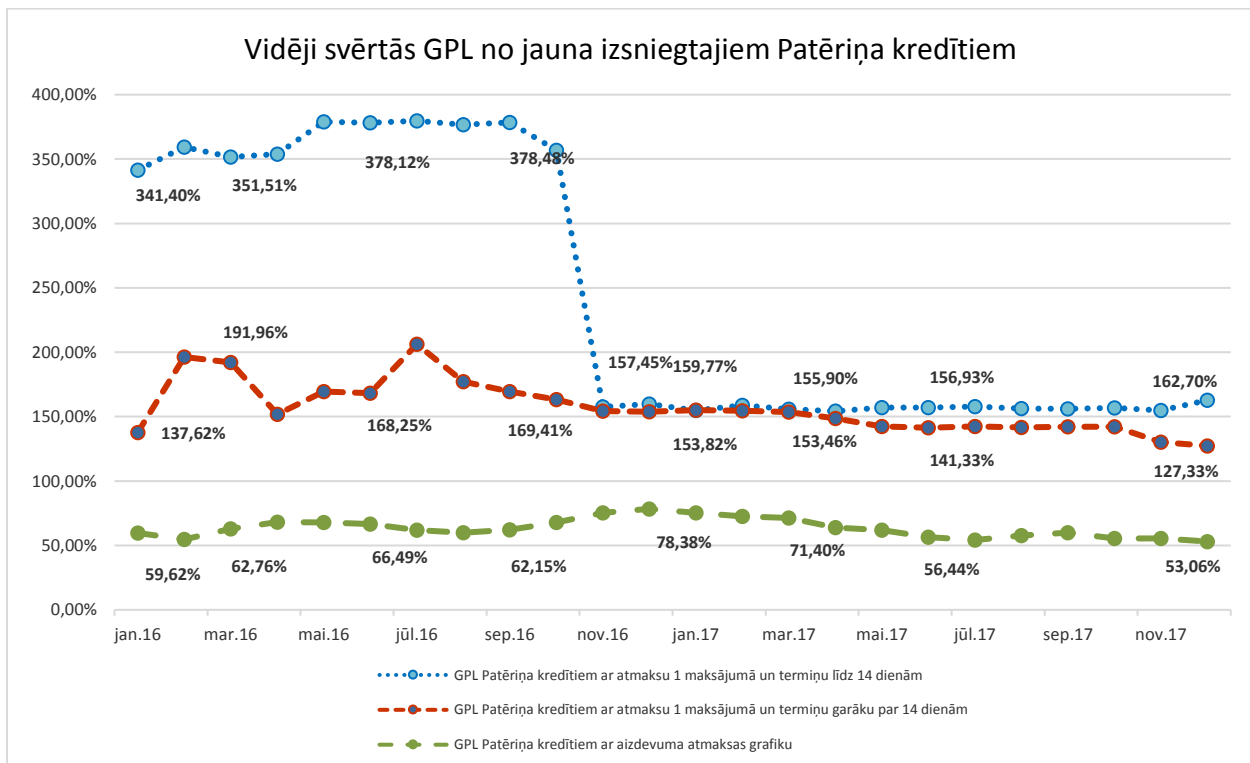
2017.gada aprīlim vidēji svērtās aizņēmuma likmes Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām bija augstākas par vidēji svērtajām aizņēmuma likmēm Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 14 dienām, maksimālajai starpībai 2017.gada janvārī sasniedzot 3,67 procentpunktus. Turpmākajos 2017.gada mēnešos vidēji svērtās aizņēmuma likmes Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām pakāpeniski samazinājās kopumā par vairāk nekā desmit procentpunktiem, gadu noslēdzot 82% līmenī.

No visiem patēriņa kredītiem, kā redzams no 5.4. attēla apakšējās līknes, vismazāk svārstībām pakļautas ir aizņēmuma likmes patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku. 2015.gada nogalē šīs likmes bija stabilā 31,4-32% līmenī, sākot ar 2016.gada janvāri tās uzrādīja pakāpenisku pieaugumu, līdz gada beigām sasniedzot 40,97%, savukārt 2017.gada 1.pusgadā tikpat pakāpeniski samazinoties līdz 31,90% un īpaši nemainoties arī 2017.gada otrajā pusē.

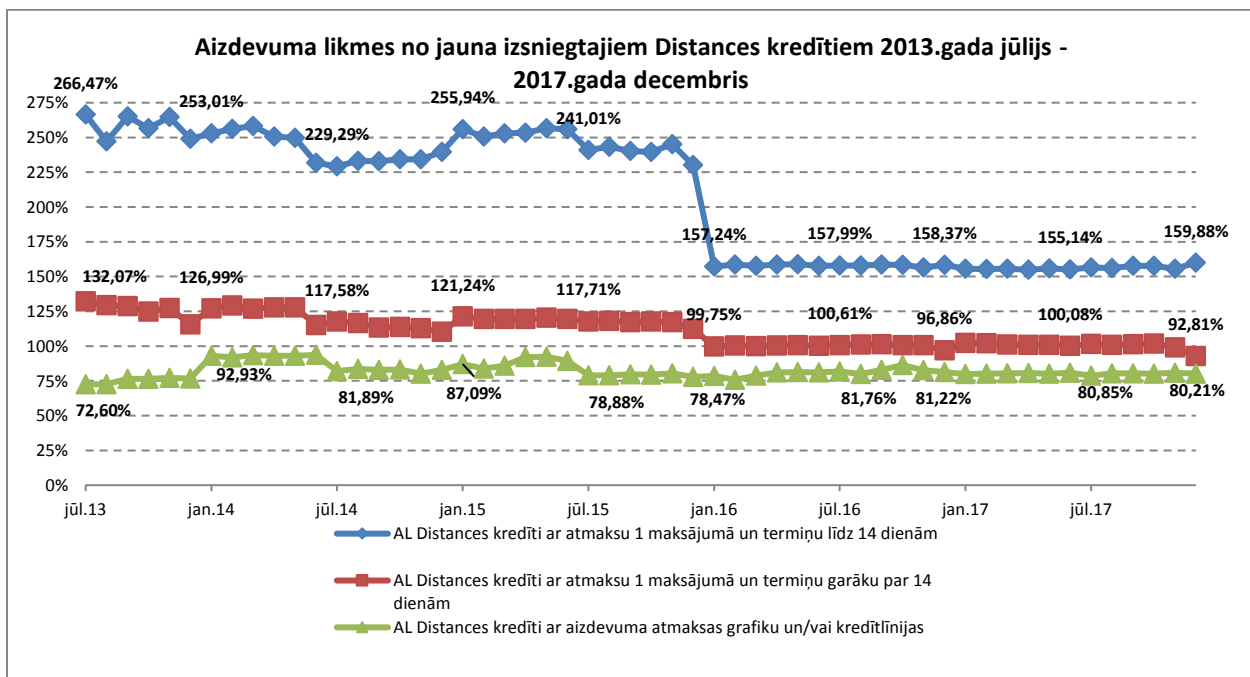

5.4.att. Vidējās svērtās aizņēmuma procentu likmes no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem laika periodā no 2013.gada 1.jūlija līdz 2017.gada 31.decembrim.

2016.gads bija pirmais, kad no sabiedrību iesniegtās informācijas radās iespēja izveidot visas trīs GPL līknes, pārskatāmi tās salīdzinot (5.5.att 23.lpp). Līknes uzskatāmi demonstrē īstermiņa Patēriņa kredītu (līdz 30 dienām) izmaksu samazinājumu, sākot ar 2016.gada septembri. Vienlaikus jānorāda, ka Patēriņa kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām 2017.gada decembrī sadārdzinājās, GPL pieaugot par gandrīz astoņiem procentpunktiem un sasniedzot 162,70%, kas ir pēdējo 13 mēnešu augstākais rādītājs. Savukārt patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku, kuru vidējā svērtā GPL 2016.gada decembrī bija sasniegusi 78,38% līmeni, 2017.gadā pakāpeniski patērētājiem kļuva lētāki par vairāk nekā piecpadsmit procentpunktiem, vidējai svērtajai GPL sarūkot līdz 53,06% 2017.gada decembrī.

5.5. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem no 2016.gada janvāra – 2017.gada decembrim.

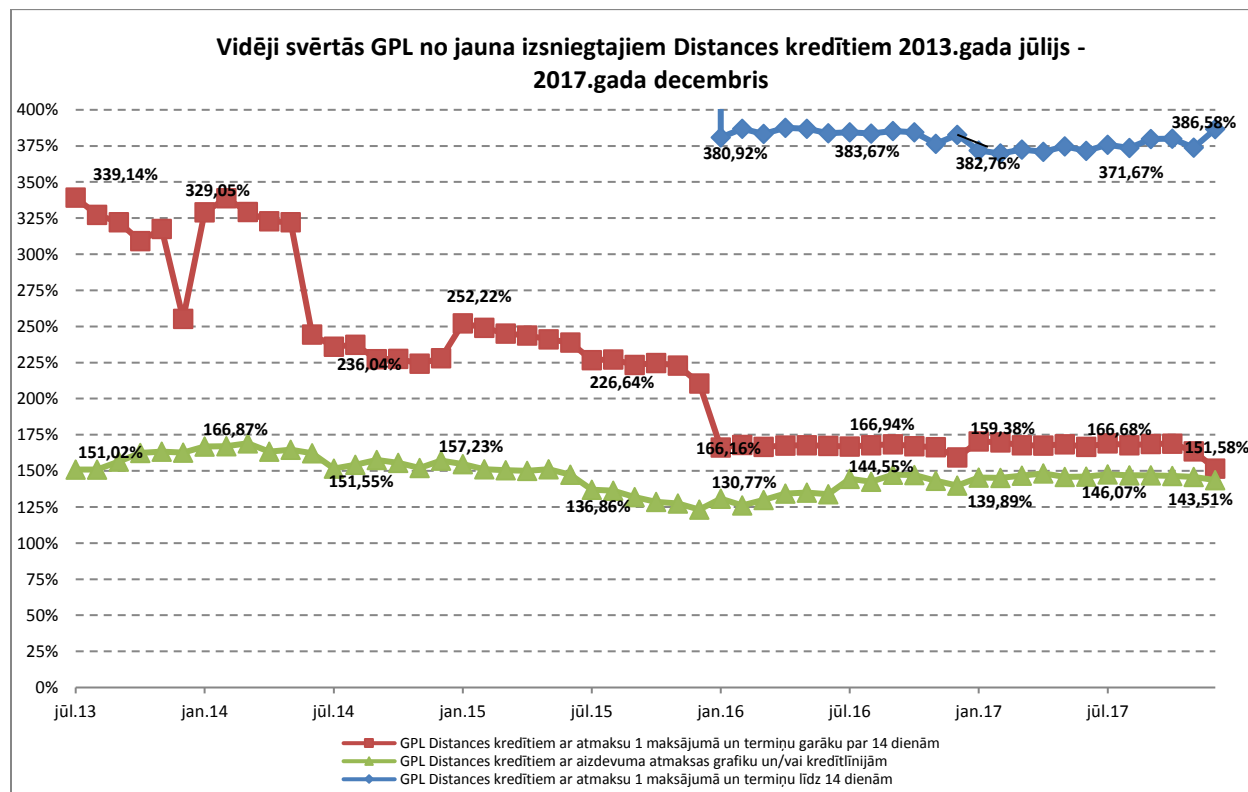

5.6.att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem 2013.gada.jūlijs – 2017.gada decembris.

Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām vidējās svērtās aizdevuma likmes (5.6.att. augšējā līkne) 2017.gadā savu zemāko līmeni bija sasniegušas aprīlī – 154,90%, taču līdz 2017.gada decembrim pieauga atpakaļ par vairāk nekā pieciem procentpunktiem līdz 159,88%.

Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu virs 14 dienām vidējās svērtās aizdevuma likmes (5.6.att. vidējā līkne) 2017.gada janvārī pret 2016.gada decembri strauji – viena mēneša laikā pieaugušas par 5,35 procentpunktiem, gada turpmākajos mēnešos pakāpeniski dila, gadu noslēdzot par 92,81% līmenī.

Maznozīmīgi 2017.gadā, tāpat kā gadu iepriekš, svārstījās Distances kredītu ar aizdevuma atmaksas grafiku vidējās svērtās aizdevuma likmes (5.6.att apakšējā līkne). Svārstību amplitūda 2 procentpunktu robežās.

5.7.att. Vidējās svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem.

GPL Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām 2017.gadā pieaugusi par 14,72 procentpunktiem un faktiski atgriezusies 2016.gada maija līmenī. Ja 2017.gada janvārī vidējā svērtā GPL šiem kredītiem bija aprēķināta 371,86%, tad 2017.gada decembrī - jau 386,58%.

Savukārt Distances kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām vidēji svērtā GPL 2017.gadā samazinājās kopumā par 18,73 procentpunktiem no 170,31% 2017.gada janvārī līdz 151,58% decembrī. Decembra rādītājs ir zemākais visā datu apkopošanas vēsturē.

Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku 2017.gada aprīlī fiksēta augstākā GPL pēdējo divu ar pusi gadu laikā – 148,19%. Līdz 2017.gada beigām gan tā samazinājās par 4,68 procentpunktiem - līdz 143,51%.

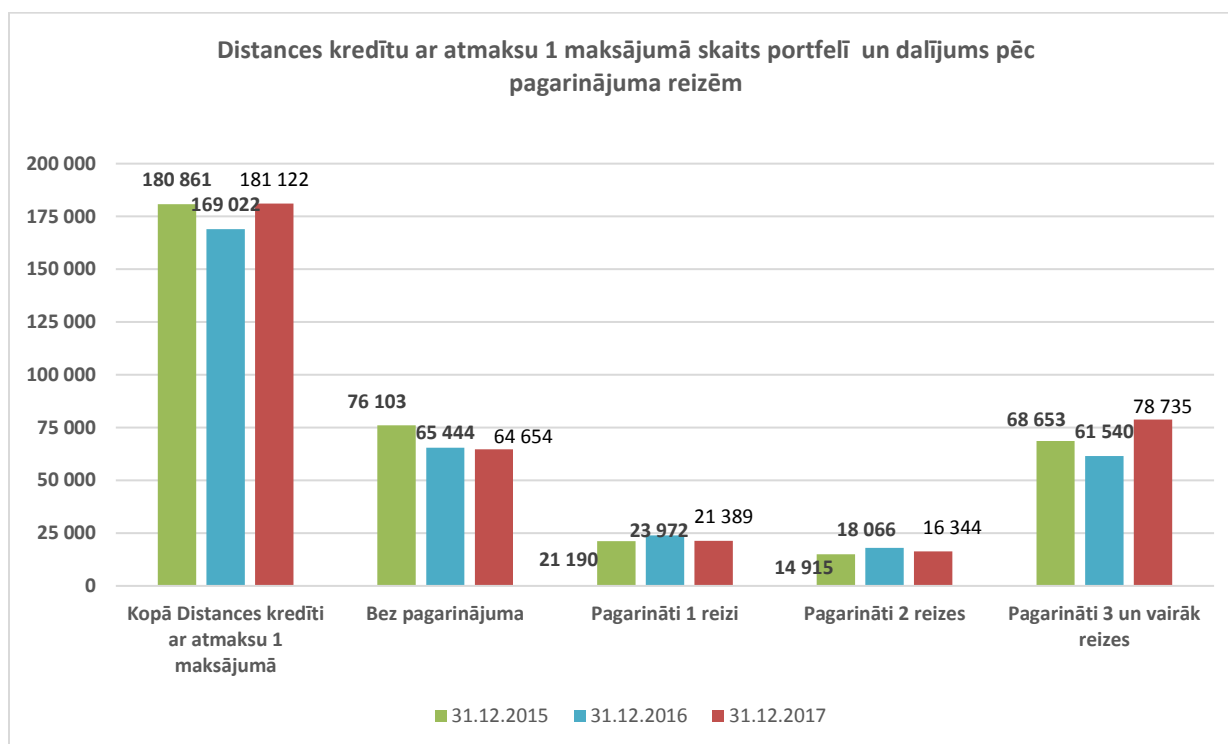
6. Distances kredītu pagarināšana

PTAC, ņemot vērā Distances kredītu sniedzēju patērētājiem plaši piedāvāto iespēju, samaksājot atsevišķu maksu, pagarināt Distances kredītu atmaksas termiņu, apkopo statistiku arī par kredītu pagarināšanu.

6.1.Tabula

Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā struktūra pēc pagarinājumu skaita

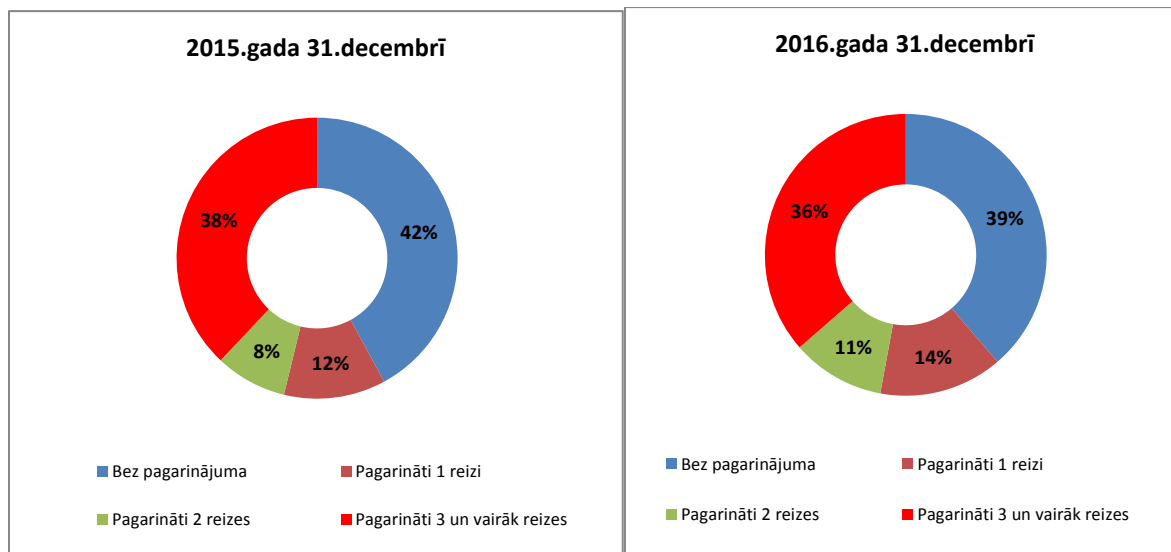
	31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017	
Kopā Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	180 861	100,00%	169 022	100,00%	181 122	100,00%
Bez pagarinājuma	76 103	42,08%	65 444	38,72%	64 654	35,70%
Pagarināti 1 reizi	21 190	11,72%	23 972	14,18%	21 389	11,81%
Pagarināti 2 reizes	14 915	8,25%	18 066	10,69%	16 344	9,02%
Pagarināti 3 un vairāk reizes	68 653	37,96%	61 540	36,41%	78 735	43,47%

6.1.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā skaits portfelī un dalījums pēc pagarinājuma reizēm uz 2015., 2016. un 2017.gada 31.decembri.

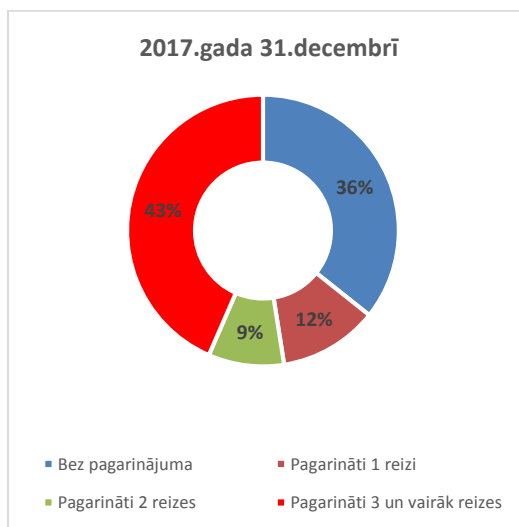
6.1.Tabula un 6.1.attēls parāda, ka nebanku kredītdevēju portfelī 2017.gadā salīdzinājumā ar 2016.gadu, kad attiecībā pret 2015.gadu bija vērojams samazinājums, par 12 100 jeb 7,16%

kredītiem pieauga kopējais Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā. Vienlaikus jānorāda, ka portfelī turpināja samazināties to Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā, kuri nav pagarināti, Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā, kuri pagarināti vismaz vienu reizi un kuri pagarināti vismaz divas reizes, savukārt būtiski pieauga 3 un vairāk reizes pagarināto kredītu skaits (31.12.2017 pret 31.12.2016 + 27,94%). Tas ir atstājis arī ietekmi uz Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālo dalījumu pēc pagarinājumu reizēm (6.2.-6.4.attēli): bez pagarinājuma esošo kredītu īpatsvars kopš 2015.gada 31.decembra vienmērīgi samazinās par trim procentpunktiem gadā, 3 un vairāk reizu pagarināto kredītu īpatsvars, kurš 2016.gadā attiecībā pret 2015.gadu bija uzrādījis uzlabojumu – 2017.gadā samazinājās par 7 procentpunktiem līdz 43%.

6.2. att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2015.gada 31.decembrī.

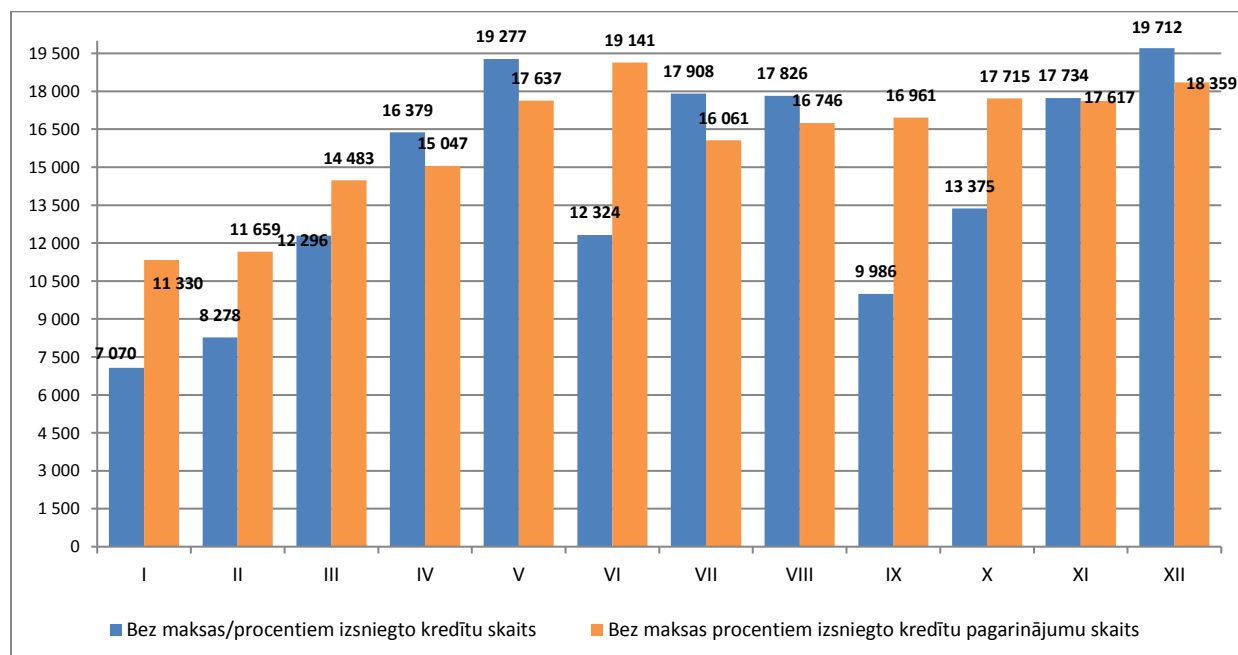
6.3.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2016.gada 31.decembrī.

6.4.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2017.gada 31.decembrī.

2016.gada otrajā pusgadā ievērojami bija samazinājies Distances kredītu grupā bez maksas/procentiem no jauna izsniegto kredītu skaits un to pagarināšana. Viszemākais rādītājs bija 2016.gada novembrī, kad patērētājiem tika izsniegti 6580 jauni bez maksas/procentu kredīti, savukārt šādi izsniegto kredītu pagarinājumu skaits tajā pašā mēnesī bija 6466.

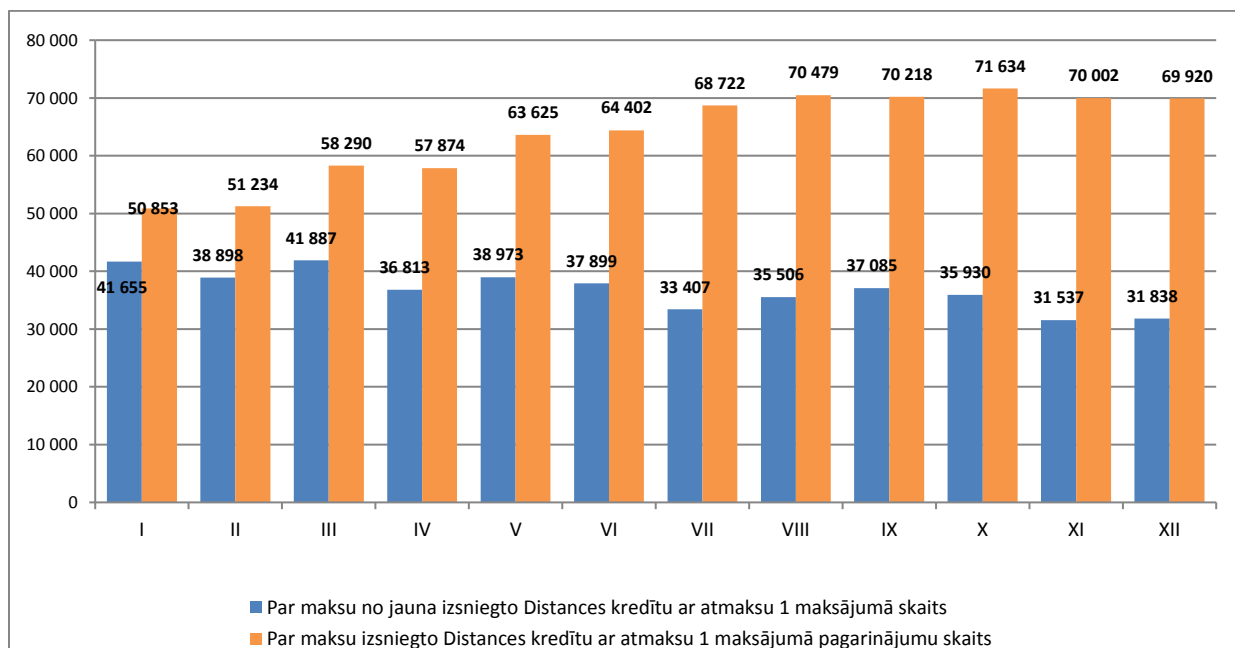
Sākot ar 2017.gada februāri, bez maksas/procentiem no jauna izsniedzamo Distances kredītu skaits strauji pieaug un 2017.gada maijā tiek sasniegts pirmā pusgada maksimums – 19 277 bez maksas/procentiem kredīti vienā mēnesī. Turpmākais pusgads ir ļoti nevienmērīgs bez maksas/procentiem kredītu izsniegšanas jomā, līdz 2017.gada decembrī tiek sasniegts jauns – ne vien 2017.gada, bet visu datu apkopošanas vēstures maksimums – 19 712 bez maksas/procentiem kredīti vienā mēnesī.

6.5.att. Bez maksas/procentiem izsniegtie Distances kredīti un bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu pagarinājumi 2017.gadā.

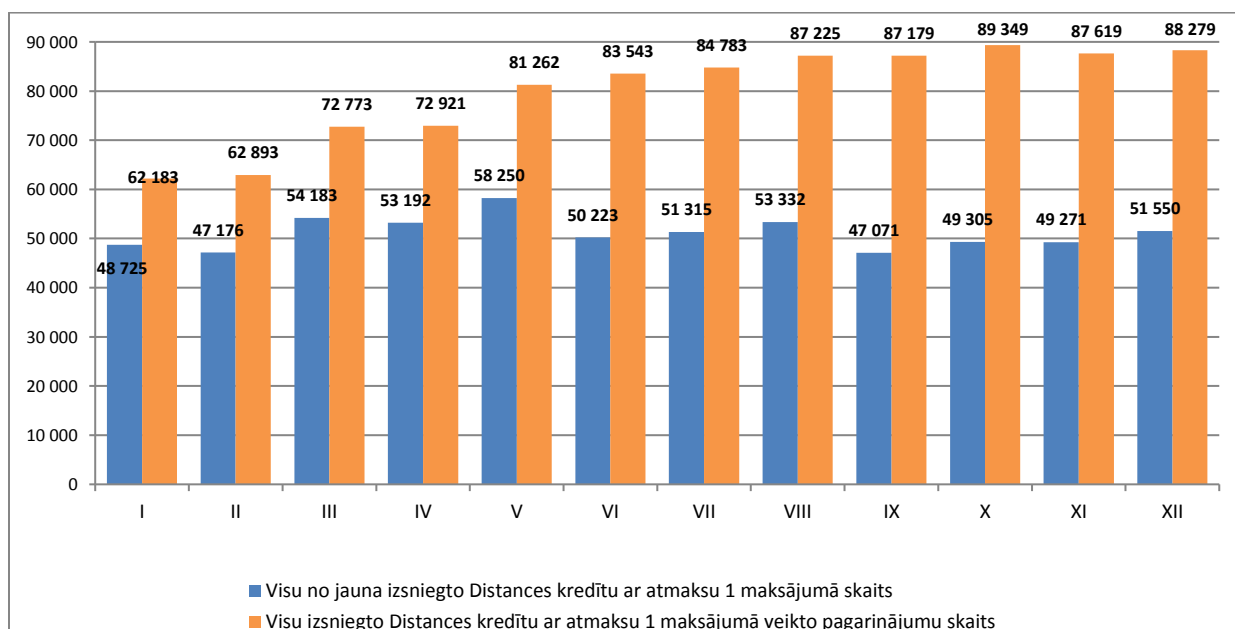
Kā norādīts PTAC iepriekšējos pārskatos – aktivizējot bez maksas/procentiem jauno kredītu izsniegšanu, seko to masveida pagarināšana. Izņēmums nav arī 2017.gads, kad pagarinājumu skaits bez maksas/procentiem izsniegtajiem kredītiem pieauga no 11 300 janvārī līdz 19 141 jūnijā un 17-18 tūkstošiem pagarinājumu ik mēnesi saglabājoties visu gada otro pusi.

Jāuzsver ir jau iepriekš novērotā likumsakarība – līdzko aktivizējas bez maksas/procentu Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā izsniegšana, samazinās maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā izsniegšana (6.6.att., 28.lpp.). Vienlaikus jānorāda uz jaunu tendenci, ka 2017.gadā, patērētājiem izmantojot bez maksas/procentu Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā piedāvājumu, viņi nav veikuši maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā dzēšanu, bet gan šos kredītus pagarinājuši.

6.6.att. Par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un par maksu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi **2017.gadā**.

6.6.att. parāda, ka maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā izsniegšana 2017.gada sākumā samazinājās zem 40 tūkstošiem jauno kredītu mēnesī, savukārt gada nogalē pat zem 32 tūkstošiem jauno kredītu ik mēnesi. Tik zems rādītājs maksas Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā nav novērots kopš šo datu apkopošanas uzsākšanas brīža. Savukārt maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarināšana 2017.gadā pakāpeniski palielinājās un oktobrī sasniedza 71 634 pagarinājumus, kas ir jauns maksimālais rādītājs visā datu apkopošanas vēsturē (iepriekšējais maksimums tika sasniegts 2016.gada martā – 71 358 pagarinājumi).

6.7.att. Visi izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un visu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi **2017.gadā**.

6.7. attēlā (28.lpp) ir apvienoti no jauna bez maksas/ procentiem un no jauna par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā, salīdzinot tos ar šo abu kredītu pagarinājumu skaitu. Attēls norāda uz nenozīmīgām svārstībām no jauna izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā kopskaitā sākot ar 2017.gada jūniju un stabilitāti šo kredītu pagarinājuma skaitā sākot ar 2017.gada augustu. Atsevišķi jānorāda, ka, ja no jauna izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā kopējais skaits 2017.gada decembrī ir gandrīz vienāds ar 2016.gada decembra rādītāju (51 550 / 51 362), tad pagarinājumu skaits 2017.gada decembrī pārsniedz 2016.gada rādītāju par 27 932 pagarinājumiem jeb 46,29% (88 279 / 60 347).

2017.gada Nebanku kredītdevēju sektora galvenās izmaiņas:

1. 2017.gadā turpināja samazināties Nebanku kredītu sektorā kopējais izsniegto kredītu skaits un pieaugt jauno aizdevumu izsniegšanas apjomi visās kredītu grupās. Tas nozīmē, ka jauno kredītu apjomu izsniegšanas palielinājums tiek panākts uz esošo klientu bāzes, kuriem tiek palielināta vidējā viena darījuma summa. Līdz ar to pieaug arī saistību atlikums uz vienu kredītņēmēju.
2. Nebanku kredītdevēju administrētais kredītportfelis uz 2017.gada 31.decembri sasniedza 612,31 milj. EUR, kas par 84,52 milj. EUR jeb 16,01% vairāk pirms gada – 2016.gada 31.decembrī.
3. Kopējā kredītportfeļa kvalitātei ir tendence uzlaboties, pieaugot portfelī bez kavējuma esošo kredītu apjomam un īpatsvaram un samazinoties kopējam kavēto kredītu apjomam un īpatsvaram dienu grupās no 91-180 dienām un virs 180 dienām. Tas varētu liecināt, ka sabiedrības daļēji atbrīvojušas (cedējušas, pārdevušas) to portfeļu daļu, kas tika kavēta virs 90 dienām.
4. Vienlaikus jānorāda, ka kopējā kredītportfelī 2017. gadā ir palielinājies līdz 30 dienām kavēto kredītu apjoms un īpatsvars.
5. 2017.gadā būtiski ir palielinājās jauno bez maksas/procentiem Distances kredītu izsniegšana. Vienlaikus tik pat strauji pieaugusi arī šo kredītu pagarināšana, kā arī statistika rāda, ka patērētāji paralēli nav veikuši arī iepriekš paņemto maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā dzēšanu un arī šos kredītus pagarinājuši. Iepriekš minētais norāda uz apstākli, ka atsevišķai patērētāju grupai īsā laika periodā ir palielinājies īstermiņa saistību apjoms, kurš nevis tiek atmaksāts, bet gan pagarināts.
6. Uz 2017.gada 31.decembri Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā, kuri ne reizi nebija pagarināti bija vien 36% no kopējā Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā īpatsvara (6.4.att) pretēji 39% uz 2016.gada 31.decembri (6.3.att) un 42% uz 2015.gada 31.decembri (6.2.att).
7. Savukārt gada laikā būtiski palielinājies to Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā skaits (6.1.att) un īpatsvars (6.3.. un 6.4.att), kuri pagarināti 3 un vairāk reizes (no 36% 2016.gada 31.decembrī līdz 43% 2017.gada 31.decembrī).
8. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumu skaits 2017.gada otrajā pusē stabili turējās 87 – 88 tūkstošu robežās ik mēnesi.